

ul. Strzegomska 42 j / 14, 53-611 Wrocław, Polska
www.geoplan.com.pl, email: info@geoplan.com.pl
tel/fax: (+48) 71/3590509, kom. 0501475117
NIP 8981635959, REGON 932773864

GEOPLAN

Inwestor:
**URZĄD MIEJSKI
W BOGUSZOWIE-GORCACH**
Plac Odrodzenia 1,
58-370 Boguszów-Gorce

ZMIANA MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA REJONU KUŹNIC ŚWIDNICKICH W MIEŚCIE BOGUSZÓW-GORCE

Zakres prac:
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zespół autorski:
mgr inż. Adrian Luszka - nr uprawnień urbanistycznych Z-381 – główny projektant
mgr inż. Katarzyna Matusiak – projektant
mgr inż. Aleksandra Wiśniewska – mł. projektant

Data wykonania:
21 stycznia 2026 r.

Aleksandra
Wiśniewska

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	4
1.1.	CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	4
1.2.	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	5
1.3.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLE MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	5
1.4.	USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	8
2.	CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA	8
2.1.	POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE	8
2.2.	BUDOWA GEOLOGICZNA	8
2.3.	WODY POWIERZCHNIOWE	9
2.4.	WODY PODZIEMNE	10
2.5.	KLIMAT	12
2.6.	UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE	12
2.7.	GLEBY	13
2.8.	ZASOBY NATURALNE	13
2.9.	PRZYRODA OŻYWIONA	14
2.10.	OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R.	15
2.11.	KRAJOBRAZ	16
2.12.	ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	17
3.	OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU	17
4.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	18
5.	SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU	18
5.1.	WPLYW NA WODY POWIERZCHNIOWE	18
5.2.	WPLYW NA WODY PODZIEMNE	18
5.3.	WPLYW NA KLIMAT	19
5.4.	WPLYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU	20
5.5.	WPLYW NA GLEBY	20
5.6.	WPLYW NA ZASOBY NATURALNE	20
5.7.	WPLYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	20
5.8.	WPLYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R.	21
5.9.	WPLYW NA KRAJOBRAZ	21
5.10.	WPLYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	22
5.11.	WPLYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	22
5.11.1.	JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	22
5.11.2.	KLIMAT AKUSTYCZNY	22
5.11.3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	23
5.11.4.	GOSPODARKA ODPADAMI	23
5.11.5.	TERENY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ	23
5.11.6.	ZAGROŻENIE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI	23
6.	PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	23
7.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	23
8.	MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000	24
9.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	24
10.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	25
11.	LITERATURA	28

Oświadczenie zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).

Oświadczam, że ja, Adrian Luszka, kierujący zespołem autorów prognozy, spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ww. ustawy: ukończyłem studia wyższe z dziedziny planowania przestrzennego. Posiadam wieloletnie (co najmniej wymagane 3-letnie) doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko i byłem wielokrotnie (co najmniej pięciokrotnie) członkiem zespołów autorów przygotowujących takie prognozy. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

1. WPROWADZENIE

1.1. CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Niniejsze opracowanie stanowi prognozę oddziaływania na środowisko projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Kuźnic Świdnickich w mieście Boguszów-Gorce sporządzonego w 2025 r. i 2026 r. Z uwagi na niewielki zakres zmiany, projekt ten w kontekście oddziaływania na środowisko należy rozpatrywać w powiązaniu z planem zmienianym, przyjętym uchwałą XLII/270/14 Rady Miejskiej w Boguszowie-Gorcach z dnia 29 maja 2014 r., w którym to znajdują się zasadnicze ustalenia w odniesieniu do przedmiotowego obszaru, w tym dotyczące przeznaczenia terenów.

Zmiana planu została dokonana wyłącznie w części tekstowej uchwały i dotyczy:

- lokalizowania urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych,
- zasad kształtowania zabudowy dla garaży,
- wskaźników miejsc parkingowych i sposobów ich realizacji,
- minimalnych powierzchni działek budowlanych.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisu art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie jak określone w planie kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy wpłyną na środowisko i czy, a jeśli tak to w jakim stopniu, naruszają one zasady prawidłowej gospodarki zasobami naturalnymi. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu ma formę prognozy. Przedmiotowy dokument nie rozstrzyga o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami planu, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą ich realizacja względem poszczególnych komponentów środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury.

Niniejsza prognoza została sporządzona w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z wyżej wymienionym artykułem sporządzana prognoza:

- a) zawiera:
 - ustalenia i główne cele projektu planu miejscowego oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
 - informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - informacje na temat przewidywanych możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko,
 - propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
 - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- b) określa, analizuje i ocenia:
 - istniejący stan środowiska,
 - potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
 - przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko przy realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
 - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
 - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione;
- c) przedstawia:
 - rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
 - możliwości rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do obszaru Natura 2000.

Projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Kuźnic Świdnickich w mieście Boguszów-Gorce powiązany jest z następującymi dokumentami:

- miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Kuźnic Świdnickich w mieście Boguszów-Gorce, przyjętym uchwałą Nr XLII/270/14 Rady Miejskiej w Boguszowie-Gorcach z dnia 29 maja 2014 r.;

- Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, przyjętym Uchwałą Nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r.;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Boguszów-Gorce, przyjętym Uchwałą Nr XIX/124/16 Rady Miejskiej w Boguszowie-Gorcach z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie uchwalenia Pierwszej Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Boguszów-Gorce;
- Opracowaniem ekofizjograficznym Podstawowym Miasta Boguszów-Gorce, Projektowanie Urbanistyczne – Fabian W Jaskólski, Wałbrzych, grudzień 2009 r.

1.2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym z wnioskami do planu;
- zaznajomiono się z danymi fizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą;
- dokonano oceny projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, w tym przepisów gminnych;
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska.

1.3. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLE MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Jednym z podstawowych celów wspólnotowych w zakresie udziału społeczeństwa w ochronie środowiska oraz oceny wpływu na środowisko planów i programów jest przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektowanego dokumentu w oparciu o przepisy rozdziału 1 działu IV ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, uwzględniającej dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. UE. L. 01. 197. 30).

W granicach opracowania występują obszary sieci Natura 2000: Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie (Kod: PLB020010) oraz Góry Kamienne (Kod: PLH020038). Podstawą ich wyznaczania są przepisy prawa wspólnotowego – tzw. Dyrektywa Ptasia i Siedliskowa.

Sporządzając niniejszą prognozę nie dostrzeżono celów ochrony środowiska określonych w przepisach prawa międzynarodowego, wspólnotowego oraz krajowego, które odnosiłyby się bezpośrednio do obszaru objętego zmianą planu, tak pod względem geograficznym, jak i funkcjonalnym. Działania przewidziane w planie w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego oraz skutków oddziaływania kierunków jego zagospodarowania uwzględniają jednak cele ochrony środowiska zawarte w dokumentach strategicznych opracowywanych na szczeblu krajowym i regionalnym oraz w dyrektywach Unii Europejskiej. Powiązania celów ochrony środowiska przytoczonych w tych dokumentach przedstawia poniższa tabela.

Tab. 1 Dokumenty i ich cele ochrony środowiska uwzględnione w mpzp (opracowane własne).

Nazwa dokumentu	Cel ochrony środowiska	Sposób, w jaki cel został uwzględniony w mpzp*
Dokumenty rangi międzynarodowej i wspólnotowej		
Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo)	Powstrzymanie przemieszczania się szkodliwych zanieczyszczeń na dalekie odległości	- zakaz lokalizowania baz paliw płynnych, stacji paliw płynnych, baz gazu płynnego, rozlewni gazu płynnego oraz samodzielnych stacji gazu płynnego; - zakaz lokalizowania spopieliarni zwłok oraz spalarni odpadów; - zaopatrzenie w energię cieplną może być realizowane w oparciu o: - urządzenia oparte na elektryczności, gazie lub innych proekologicznych mediach – o emisji substancji mniejszej lub równej jak powodowana przez ogrzewanie gazem sieciowym, - urządzenia o wysokiej sprawności i niskim stopniu

		emisji zanieczyszczeń, oparte na paliwach stałych nie zaliczonych do proekologicznych mediów, o których mowa w lit. a, - sieć ciepłowniczą; ▪ zaopatrzenie w gaz z sieci gazowej lub w oparciu o indywidualne lub grupowe zbiorniki gazu; ▪ ustala się brak ograniczeń w zakresie realizacji zamontowanych na budynkach instalacji odnawialnych źródeł energii wykorzystujących do wytwarzania energii wyłącznie energię promieniowania słonecznego o dowolnej mocy oraz mikroinstalacji w rozumieniu przepisów odrębnych na terenach, na których przewidziana jest w planie miejscowym możliwość lokalizowania budynków
Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r.,	Powstrzymanie niekorzystnych zmian klimatycznych – ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (w tym dwutlenku węgla)	▪ zaopatrzenie w energię ciepłą może być realizowane w oparciu o: - urządzenia oparte na elektryczności, gazie lub innych proekologicznych mediach – o emisji substancji mniejszej lub równej jak powodowana przez ogrzewanie gazem sieciowym, - urządzenia o wysokiej sprawności i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń, oparte na paliwach stałych nie zaliczonych do proekologicznych mediów, o których mowa w lit. a, - sieć ciepłowniczą; ▪ zaopatrzenie w gaz z sieci gazowej lub w oparciu o indywidualne lub grupowe zbiorniki gazu; ▪ ustala się brak ograniczeń w zakresie realizacji zamontowanych na budynkach instalacji odnawialnych źródeł energii wykorzystujących do wytwarzania energii wyłącznie energię promieniowania słonecznego o dowolnej mocy oraz mikroinstalacji w rozumieniu przepisów odrębnych na terenach, na których przewidziana jest w planie miejscowym
Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r.		
Dokumenty rangi krajowej		
Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	▪ Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego ▪ Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska ▪ Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych	▪ ograniczenia w zagospodarowaniu terenów, na których stwierdzono występowanie cennych siedlisk przyrodniczych należących do sieci NATURA 2000 oraz innych obszarów i obiektów chronionych; ▪ zakazuje się podejmowania działań mogących doprowadzić do zniszczenia siedlisk przyrodniczych mających znaczenie dla Wspólnoty Europejskiej; ▪ sposób zagospodarowania i prowadzenia inwestycji na obszarze planu miejscowego winien uwzględniać występowanie gatunków roślin i zwierząt podlegających ochronie na mocy ustawy o ochronie przyrody i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych; ▪ regulacje, które pozwalają na rozwiązanie niektórych

		problemów istniejących na obszarze objętym planem, w tym przede wszystkim dotyczących zagrożenia powodziowego; ▪ zaopatrzenie w wodę ma się odbywać poprzez podłączenie do komunalnej sieci wodociągowej; nakaz ten nie dotyczy poboru wody pozyskiwanej wyłącznie do podlewania roślin, prac porządkowych lub gaszenia pożarów; do czasu wybudowania sieci wodociągowej dopuszcza się zaopatrzenie w wodę ze studni; ▪ ścieki komunalne mają być kierowane do sieci kanalizacji sanitarnej; dopuszcza się, do czasu realizacji w pobliżu odpowiedniego systemu kanalizacyjnego, gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach i ich systematyczny wywóz do miejsc zrzutów w systemie kanalizacji sanitarnej; na obszarach wyposażonych w kanalizację sanitarną wszystkie obiekty, z wyjątkiem korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków bytowych, w których mogą powstawać ścieki komunalne, muszą być niezwłocznie podłączone do tej kanalizacji; ▪ wody opadowe i roztopowe należy zagospodarowywać zgodnie z odrębnymi przepisami
Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	Rozbudowa systemów oczyszczania ścieków	▪ ścieki komunalne mają być kierowane do sieci kanalizacji sanitarnej; dopuszcza się, do czasu realizacji w pobliżu odpowiedniego systemu kanalizacyjnego, gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach i ich systematyczny wywóz do miejsc zrzutów w systemie kanalizacji sanitarnej; na obszarach wyposażonych w kanalizację sanitarną wszystkie obiekty, z wyjątkiem korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków bytowych, w których mogą powstawać ścieki komunalne, muszą być niezwłocznie podłączone do tej kanalizacji;
Polityka Energetycznej Polski do 2030 roku	Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych (w szczególności wykorzystanie energii elektrycznej z wiatru) w krajowym bilansie energetycznym	▪ ustala się brak ograniczeń w zakresie realizacji zamontowanych na budynkach instalacji odnawialnych źródeł energii wykorzystujących do wytwarzania energii wyłącznie energię promieniowania słonecznego o dowolnej mocy oraz mikroinstalacji w rozumieniu przepisów odrębnych na terenach, na których przewidziana jest w planie miejscowym możliwość lokalizowania budynków; ▪ brak ograniczeń co do lokalizowania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii na terenach kategorii PP (przewidzianych m.in. dla obiektów produkcyjnych).
Krajowy plan działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych		

**przytoczone ustalenia są ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Kuźnic Świdnickich w mieście Boguszów-Gorce przyjętym uchwałą nr XLIII/270/2014 z dnia 29.05.2014 r. oraz ustaleniami projektu jego zmiany*

Prawodawstwo krajowe, międzynarodowe i wspólnotowe w sposób mniej lub bardziej abstrakcyjny formułuje określone zasady postępowania (np. nakazy i zakazy), które odnoszą się również do zagadnień z dziedziny ochrony środowiska związanych ze stanowieniem dokumentów z zakresu planowania przestrzennego.

Do najważniejszych i uwzględnionych w projekcie planu aktów prawnych szczebla krajowego, zawierających cele ochrony środowiska, należą:

- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 13),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. z 2025 r., poz. 647 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 960 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 733),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.).

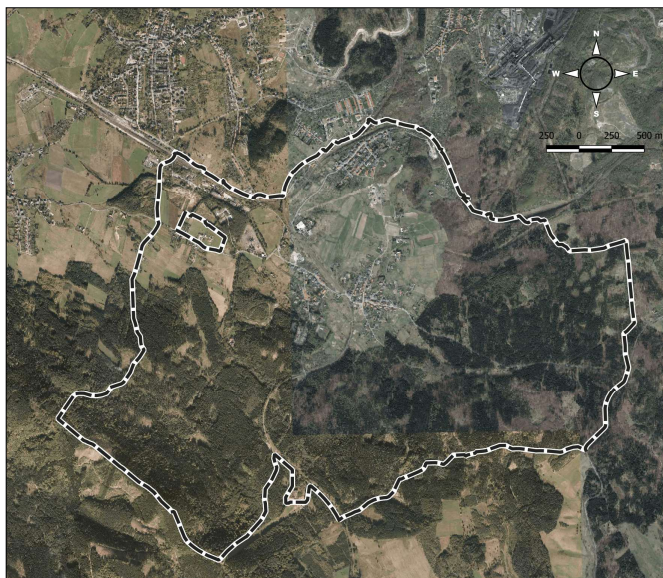
1.4. USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Kuźnic Świdnickich w mieście Boguszów-Gorce, przystąpiono na podstawie uchwały Nr X/40/24 z dnia 25 listopada 2024 r. Celem jego sporządzenia jest w szczególności doprecyzowanie zapisów w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu w sposób umożliwiający bardziej efektywne zagospodarowanie nieruchomości bez negatywnego wpływu na ład przestrzenny, także dostosowanie zapisów do obecnych regulacji dotyczących lokalizowania urządzeń odnawialnych źródeł energii.

Zakres zmian został przedstawiony na w pkt 1.1. niniejszej prognozy.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

2.1. POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Rys. 1 Granica obszaru opracowania (opracowanie własne, źródło ortofotomapy: <https://mapy.geoportal.gov.pl>)

Obszar opracowania o powierzchni około 876 ha zlokalizowany jest w województwie dolnośląskim, na terenie miasta Boguszów-Gorce w jego południowo-wschodniej części. Południowo-wschodnia i północna-zachodnia granica opracowania to jednocześnie granica gminy. Z kolei północna granica biegnie wzdłuż torów kolejowych, a zachodnia granica wzdłuż ul. Leśnej i dalej drogami gruntowymi na terenie lasu. Granice obszaru objętego opracowaniem zostały określone na załączniku do uchwały Nr X/40/24 Rady Miejskiej w Boguszu-Gorcach z dnia 25 listopada 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego na terenie miasta Boguszów-Gorce, obręb nr 1 i 2 Nowy Lubominek i Gorce, obręb nr 3 i 4 Boguszów, obręb nr 5 i 6 Stary Lesieniec, obręb nr 7 Kuźnice Świdnickie.

Według nowego podziału na rejony fizyczno-geograficzne, udostępnione przez geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (2018 r.), przedmiotowy teren należy do prowincji Masyw Czeski (33), podprowincji Sudety z Przedgórzem Sudeckim (332), makroregionu Sudety Środkowe (332.4-5), mezoregionu Góry Wałbrzyskie (332.42) oraz Góry Kamienne (332.43).

2.2. BUDOWA GEOLOGICZNA

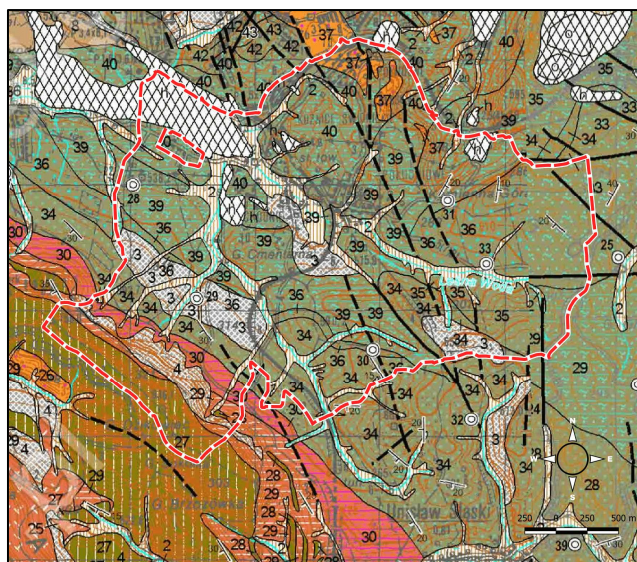
Historia geologiczna omawianego obszaru sięga prekambriu i obejmuje złożone procesy sedymentacyjne, metamorficzne, wulkaniczne i tektoniczne, które ukształtowały dzisiejszy blok Gór Sowich i otaczające go struktury.

Ostateczne uformowanie rzeźby terenu nastąpiło w wyniku ruchów laramijskich oraz późniejszych procesów erozyjnych i akumulacyjnych trwających do dziś.

Obszar opracowania położony jest w obrębie jednostki geologicznej depresji śródsudeckiej. Wypełniają ją utwory od karbonu dolnego do kredy górnej oraz osady czwartorzędu.

Według Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski ark. 833 – Kamienna Góra, na terenie planu występują:

- wykształcone w czwartorzędzie:
 - 2 – piaski i żwiry, miejscami mułki, rzeczne den dolinnych i tarasów zalewowych 0,0-2,0 m n. p. rzeki
 - 3 – gliny deluwialne
 - 4 – gliny z rumoszami skalnymi deluwialne
- wykształcone w permie dolnym:
 - 27 – trachyandezyty
 - 28 – bazaltowe trachyandezyty
 - 29 – iłowce i mułowce – formacja ze Słupca
- wykształcone w karbonie górnym:
 - 34 – Złepieńce, piaskowce, iłowce i mułowce (poziom łupków antrakozjowych dolnych) – formacja z Ludwikowic
 - 35 – Złepieńce, piaskowce, mułowce i iłowce (ogniwo z Łomnicy) – formacja z Glinika
 - 36 – Piaskowce, złepieńce, iłowce i mułowce (ogniwo z Grzmiącej i ogniwo z Petrowic) – formacja z Glinika
 - 37 – Ryodacyty
 - 39 – Piaskowce, złepieńce, mułowce, iłowce i węgiel kamienny (ogniwo z Gorców) – formacja z Żaclerza
 - 40 – Piaskowce, złepieńce, mułowce, iłowce i węgiel kamienny (ogniwo z Boguszowa) – formacja z Żaclerza

Rys. 2 Obszar opracowania na tle wydzielen geologicznych
(opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego).

2.3. WODY POWIERZCHNIOWE

Wody powierzchniowe płynące i stojące

Obszar Boguszów-Gorce położony jest w dorzeczu Odry, w obrębie zlewni rzeki Lesk, prawobrzeżnego dopływu Bobru. Jego liczne lewobrzeżne dopływy odwadniają obszar Kotliny Kuźnickiej oraz północno - wschodnie zbocza Masywu Dzikowca. Prawobrzeżne dopływy, z których największym jest Czerwony Strumień, odwadniają z kolei okolice Masywu Chelmca.

W granicach opracowania występuje rzeka Lesk oraz jego lewy dopływ - potok Miła. Występują tu również nieliczne zbiorniki wodne o niewielkich powierzchniach.

Zgodnie z obowiązującą aktualizacją Planów gospodarowania wodami (IIaPGW) podziałem wód powierzchniowych na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) na obszarze planu znajdują się dwie jednolite części wód powierzchniowych rzecznych: JCWP RZ „Pelcznica” (RW6000031348699) oraz JCWP RZ „Bóbr od zb. Bukówka do Kamiennej” (RW60000316199).

W 2024 r. dokonana została klasyfikacja i ocena stanu JCWP, której wyniki prezentuje poniższa tabela.

Tab. 2 Klasyfikacja i ocena stanu JCWP zlokalizowanych w granicach opracowania (opracowane własne, źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2019-2024 na podstawie monitoringu - tabela, GIOŚ).

Nazwa JCWP	Ppk – kod	Okres badań	Typ JCWP	Status	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego		Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
					Klasa	Stan/potencjał ekologiczny		
„Pełcznica”	PL02S1401_1284	2019-2024	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu krzemianowym	silnie zmieniona część wód	3	Umiarkowany potencjał ekologiczny	Poniżej dobrego	Zły stan wód
„Bóbr od zb. Bukówka do Kamiennej”	PL02S1401_0601	2019-2024	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu krzemianowym	silnie zmieniona część wód	3	Umiarkowany potencjał ekologiczny	Poniżej dobrego	Zły stan wód

Zagrożenie powodziowe

Na analizowanym terenie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią związane z rzeką Lesk:

- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,

Ponadto na terenie opracowania występują obszary:

- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

Jednakże tereny te występują tylko w obrębie koryta rzeki Lesk i w żaden sposób nie stanowią zagrożenia dla terenów zabudowanych.

Ujęcia wód powierzchniowych

W granicach opracowania znajduje się ujęcie wód powierzchniowych na potoku Lesk w pobliżu ul. Wincentego Pola.

2.4. WODY PODZIEMNE

Miasto Boguszków-Gorce pod względem hydrogeologicznym leży w obrębie regionu sudeckiego. Cechuje się on dominacją udziału wód szczelinowych, występujących na większości obszaru w obrębie utworów krystalicznych paleozoiku-prekambru (skały metamorficzne i magmowe).

Występowanie wód podziemnych na obszarze gminy związane jest z utworami czwartorzędu, permu i karbonu. Najpłytsze wody czwartorzędowe mają charakter porowy, niewielkie zasoby i lokalne znaczenie użytkowe, natomiast wody permu i karbonu są głównie szczelinowe i mogą osiągać większe wydajności. Warunki hydrogeologiczne zostały w przeszłości silnie przekształcone przez działalność górnictwa, jednak obecnie obserwuje się stopniową odbudowę naturalnych stosunków wodnych. Jakość wód podziemnych jest zróżnicowana i zależy od głębokości oraz litologii, przy czym wraz z głębokością rośnie ich mineralizacja i twardość.

Główne zbiorniki wód podziemnych

W podłożu analizowanego terenu nie występują Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

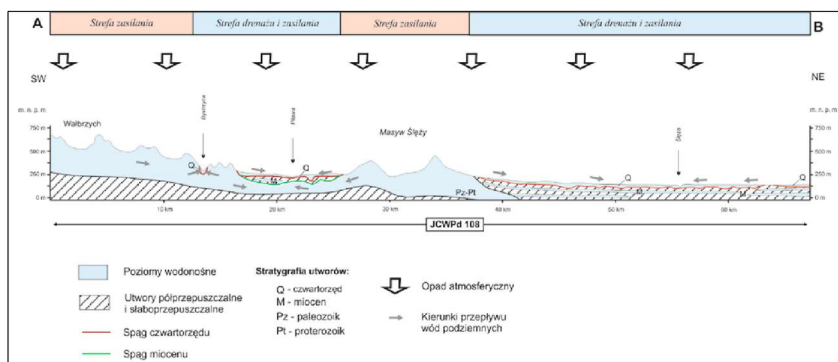
Jednolite części wód podziemnych

Zgodnie z podziałem na jednolite części wód podziemnych, na obszarze opracowania występuje JCWPd nr 107 oraz 108.

Tab. 3 Charakterystyka JCWPd nr 107 i 108 (opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code=GW6000107>; <http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code=GW6000108>).

Nr JCWPd (kod JCWPd)	Powierzchnia całkowita [km ²]	Dorzecze Region Wodny,	Ocena stanu JCWPd			
			Stan ilościowy (2019 r.)	Stan chemiczny (2019 r.)	Ogólna ocena stanu (2019 r.)	Ocena ryzyka nieoś.celów środowiskowych
107 (GW6000107)	1192,62	Odry, Środkowej Odry,	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
108 (GW6000108)	2753,75	Odry, Środkowej Odry,	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), implementowaną ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, jednolite części wód podziemnych są jednostkami wydzielonymi dla potrzeb zarządzania wodami, w tym planowania w gospodarowaniu wodami. Dla tych jednostek w kolejnych cyklach planistycznych sporządzane są programy działań, służące osiągnięciu ustalonych dla nich celów środowiskowych. W odniesieniu do wód podziemnych (art. 59 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne) celem środowiskowym jest:

Rys. 4 Schemat przepływu wód podziemnych w granicach JCWPd 108 (źródło: www.pgi.gov.pl/psh/zadania-psh/8913-zadania-psh-jcwpd.html).

Ujęcia wód podziemnych

W granicach opracowania występuje ujęcie wód podziemnych zlokalizowane w pobliżu ulicy Wincentego Pola.

2.5. KLIMAT

Gmina Boguszków-Gorce położona jest w obrębie Gór Wałbrzyskich i Kamiennych, co w istotny sposób determinuje lokalne warunki klimatyczne. Klimat ten ma charakter umiarkowanie chłodny, typowy dla Sudetów Środkowych, z wyraźnym wpływem wysokości nad poziomem morza oraz zróżnicowanej rzeźby terenu. Średnia roczna temperatura powietrza przekracza nieznacznie 6°C, przy czym na obszarach wyniesionych notowane są wartości niższe niż w obniżeniach dolinnych. Okres wegetacyjny jest krótszy niż na terenach nizinnych i rozpoczyna się zazwyczaj na początku kwietnia, trwając około 200–210 dni.

Lato jest umiarkowanie ciepłe, ze średnimi temperaturami przekraczającymi 12°C, natomiast zima długa i stosunkowo łagodna, z częstym występowaniem temperatur oscylujących wokół 0°C. W ciągu roku notuje się znaczną liczbę dni z temperaturą równą lub niższą od 0°C, szczególnie w miesiącach od listopada do kwietnia. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, a najchłodniejszym styczeń.

Opady atmosferyczne są stosunkowo wysokie i wykazują wyraźną zależność od wysokości oraz ekspozycji stoków. Roczne sumy opadów osiągają wartości rzędu 750–800 mm, przy czym maksimum przypada na miesiące letnie, a minimum na okres zimowy. Duża liczba dni z opadem sprzyja częstemu występowaniu mgieł, zwłaszcza w dolinach i obniżeniach terenu. Zachmurzenie jest znaczne przez większą część roku, a warunki nasłonecznienia są zróżnicowane przestrzennie.

Wilgotność względna powietrza utrzymuje się na wysokim poziomie, osiągając największe wartości w okresie zimowym, natomiast najniższe notowana jest wiosną i wczesnym latem. W strukturze cyrkulacji atmosferycznej dominują wiatry zachodnie i południowo-zachodnie, przy czym ukształtowanie terenu sprzyja częstemu występowaniu ciszy atmosferycznej oraz ograniczonemu przewietrzaniu niektórych części gminy.

Zróżnicowana rzeźba terenu powoduje występowanie lokalnych topoklimatów, szczególnie w kotlinach i dolinach śródgórskich. Obszary te charakteryzują się częstymi inwersjami temperatury, zwiększoną wilgotnością powietrza oraz słabszymi warunkami solarnymi. Zjawiska te mogą sprzyjać stagnacji mas powietrza i okresowej kumulacji zanieczyszczeń, co ma istotne znaczenie dla jakości środowiska oraz warunków życia mieszkańców gminy.

Zmienne warunki fizjograficzne powodują lokalne zróżnicowania topoklimatyczne w granicach miasta. Na obszarze opracowania dominuje topoklimat kotlin i obniżeń śródgórskich. Cechuje się niekorzystnymi warunkami solarnymi (częste zamglenia), termicznymi (inwersje temperatury) oraz wilgotnościowymi (stagnacja powietrza o dużej wilgotności względnej).

2.6. UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

Ukształtowanie terenu

Ukształtowanie terenu gminy Boguszków-Gorce jest silnie zróżnicowane i wynika z jej położenia na styku Gór Wałbrzyskich i Kamiennych. Rzeźba ma wyraźnie górski charakter, z dużymi deniwelacjami, stromymi stokami oraz licznymi obniżeniami śródgórskimi, które w istotny sposób determinują rozmieszczenie zabudowy, sieci komunikacyjnej oraz użytkowanie terenu.

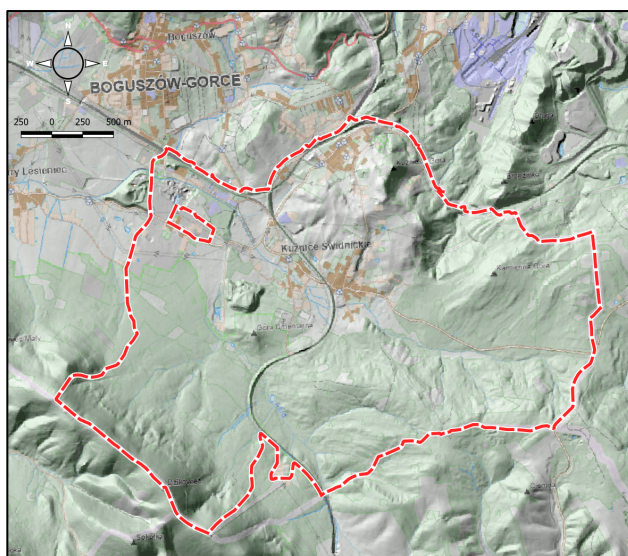
Południowa część gminy obejmuje fragment masywu Dzikowca, należącego do Gór Kamiennych. W granicach administracyjnych znajdują się północne stoki tego masywu, charakteryzujące się znacznymi nachyleniami i wyraźnym spadkiem w kierunku doliny Leska. Obszar ten ma w dużej mierze charakter zalesiony i cechuje się ograniczoną dostępnością przestrzenną, a jego zagospodarowanie koncentruje się głównie na funkcjach rekreacyjnych i turystycznych.

Centralną część gminy zajmuje rozległe obniżenie śródgórskie, określane jako Kotlina Kuźnicka. Jest to forma o przebiegu zbliżonym do równoleżnikowego, z dość szerokim, miejscami spłaszczonym dnem, położonym na wysokości około 500–600 m n.p.m. Obniżenie to stanowi główną oś osadniczą gminy – skupiają się tu największe zespoły zabudowy miejskiej oraz infrastruktura techniczna. W krajobrazie kotliny zaznaczają się również formy antropogeniczne, będące pozostałością po wieloletniej działalności górniczej.

Północna część gminy odznacza się najbardziej urozmaiconą rzeźbą terenu. Występują tu liczne wzniesienia i kopuły górskie, w tym masyw Mniszka oraz fragmenty podnóża Chelmea, rozdzielone dolinami i obniżeniami o zróżnicowanej ekspozycji. Stoki północne i boczne są zazwyczaj strome i zalesione, natomiast stoki południowe mają łagodniejszy przebieg i w większym stopniu zostały zagospodarowane.

Skrajna północno-zachodnia część gminy ma charakter bardziej wyżynny i falisty, z mniejszymi deniwelacjami oraz przewagą terenów otwartych. Obszar ten wykorzystywany jest głównie rolniczo i cechuje się mniejszym stopniem przekształcenia antropogenicznego. Zróżnicowanie rzeźby w obrębie gminy sprzyja powstawaniu lokalnych kontrastów krajobrazowych oraz zróżnicowanych warunków przyrodniczych i użytkowych.

Analizowany teren to południowa część gminy.

Rys. 5 Obszar opracowania na podkładzie BDOT10k wraz z cieniowaniem
(opracowanie własne, źródło map: <https://mapy.geoportal.gov.pl>)

Zjawiska osuwiskowe

Na analizowanym terenie nie stwierdzono występowania zjawisk osuwiskowych, ani występowania terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

2.7. GLEBY

Czynnikiem glebotwórczym, który najsilniej wpływa na zróżnicowanie pokrywy glebowej w gminie Boguszów — Gorce jest budowa geologiczna regionu. Na obszarze dominują gleby wytworzone ze zwietrzelin masywnych skał magmowych, metamorficznych i osadowych. Obok rodzaju skały macierzystej, również ukształtowanie terenu wraz z warunkami wilgotnościowymi decydują o morfologii i właściwościach gleb. Od nachylenia stoku zależy intensywność przenikania wody w głąb gleby lub spływu po jej powierzchni.

Na obszarze gminy dominują gleby brunatne, przede wszystkim kwaśne, a w mniejszym stopniu gleby brunatne właściwe i wylugowane. W kotlinach śródgórskich większe powierzchnie zajmują gleby gliniaste płowe oraz mady rzeczne, rozmieszczone liniowo w dolinach potoków i rzek.

W granicach terenu opracowania dominują użytki zielone średnie (2z) i słabe oraz bardzo słabe (3z). W mniejszym zakresie występuje również kompleks zbożowy górski (11), kompleks owsiano-ziemniaczany (12) oraz kompleks owsiano-pastewny (13).

2.8. ZASOBY NATURALNE

Na obszarze objętym zmianą miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego występują udokumentowane złoża:

- węgla kamiennego „Chrobry” (ID: 398)

- węgla kamiennego „Wałbrzych-Gaj” (ID:5735)
- węgla kamiennego „Victoria” (ID:578)

Nie występują zasoby wód podziemnych oraz udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla. Na terenie opracowania nie znajdują się również tereny górnicze ani obszary górnicze.

2.9. PRZYRODA OŻYWIONA

Pod względem geobotanicznym region wałbrzyski należy do następujących jednostek:

- Państwo: Holarktyka
- Obszar: Euro-Syberyjski
- Prowincja: Górska, środkowoeuropejska
- Dział: A: Bałtycki
- Pododdział: A3: Pas Kotlin Podgórskich
- Kraina 11: Śląska
- Okręg C: Przedgórze Sudeckie
- Prowincja: Górska Środkowoeuropejska
- Podprowincja: Hercyńsko-Sudecka
- Dział F: Sudety
- Okręg A2: Sudety Środkowe

Regionalizacja przyrodniczo-leśna zalicza region wałbrzyski do następujących jednostek: Kraina VII – Sudecka, Dzielnic VII.2 - Sudetów Środkowych, Mezaregion VII2.c. - Pogórza i Gór Wałbrzyskich.

Gmina Boguszów-Gorce posiada zasoby przyrodnicze o znaczeniu ponadregionalnym. Obszar gminy odgrywa szczególnie ważną rolę w projektowanym „krajowym systemie obszarów chronionych”. Cały obszar gminy Boguszów-Gorce leży w obszarze Natura 2000 Sudety Wałbrzysko-Kamienne.

Przyroda ożywiona gminy Boguszów-Gorce cechuje się znacznym zróżnicowaniem siedliskowym, wynikającym z urozmaiconej rzeźby terenu, zróżnicowanych warunków mikroklimatycznych oraz długotrwałego oddziaływania działalności człowieka, w szczególności górnictwa. Istotną rolę w strukturze środowiska przyrodniczego odgrywają ekosystemy leśne, tereny otwarte oraz obszary przekształcone antropogenicznie, w tym tereny pogórnice, które obecnie pełnią funkcję wtórnych siedlisk przyrodniczych.

Lasy zajmują około 42% powierzchni gminy i koncentrują się głównie w jej południowej, południowo-wschodniej oraz północno-wschodniej części. Dominują drzewostany o charakterze gospodarczym, w znacznej mierze przekształcone przez człowieka, z przewagą monokultur świerka pospolitego (*Picea abies*). W ich składzie występują również sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*), modrzew europejski (*Larix decidua*) oraz brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), a w słabo rozwiniętym podszyciu pojawiają się m.in. buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*) i klon jawor (*Acer pseudoplatanus*).

Szczególnym elementem lokalnej szaty roślinnej są zbiorowiska leśne rozwijające się na dawnych hałdach pogórnich, zajmujące około 50 ha powierzchni. Drzewostan tych obszarów tworzą głównie brzoza omszona (*Betula pubescens*), topola osika (*Populus tremula*) oraz klon pospolity (*Acer platanoides*). W runie tych zbiorowisk stwierdzono występowanie gatunków chronionych, takich jak kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*) oraz gruszkówka jednostronna (*Orthilia secunda*), co podkreśla ich znaczenie przyrodnicze.

Potencjalną roślinność naturalną obszaru gminy stanowią przede wszystkim grądy dębowo-grabowe oraz lasy bukowe, w tym kwaśna buczyna górska i buczyna sudecka. Na stromych, zacienionych stokach rozwijały się dawniej zbiorowiska jaworzyn i lasów klonowo-lipowych, natomiast w dolinach potoków dominowały lasy łęgowe, m.in. łęgi jesionowo-olszowe oraz olszyny górskie z udziałem olszy czarnej (*Alnus glutinosa*) i jesionu wyniosłego (*Fraxinus excelsior*).

Fauna gminy Boguszów-Gorce obejmuje liczne gatunki typowe dla obszarów górskich i podgórskich. Wśród ssaków występują m.in. sarna (*Capreolus capreolus*), jeleni (*Cervus elaphus*), dzik (*Sus scrofa*), borsuk (*Meles meles*) oraz kuna leśna (*Martes martes*). Obszar gminy stanowi także ważne siedlisko dla nietoperzy, w tym gatunków cennych przyrodniczo, takich jak nocek duży (*Myotis myotis*) czy mopek (*Barbastella barbastellus*).

Awifauna reprezentowana jest przez liczne gatunki ptaków leśnych i terenów otwartych, w tym myszołowa (*Buteo buteo*), dzięcioła czarnego (*Dryocopus martius*), sówkę (*Garrulus glandarius*) oraz gatunki związane z dolinami cieków i obrzeżami zabudowy. Występują tu również płazy i gady objęte ochroną gatunkową, m.in. traszka górska (*Ichthyosaura alpestris*), żaba trawna (*Rana temporaria*), jaszczurka żyworodna (*Zootoca vivipara*) oraz zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*).

Zróżnicowane warunki siedliskowe sprzyjają również występowaniu bogatej fauny bezkręgowców, w tym owadów i mięczaków, spośród których część stanowią gatunki rzadkie lub regionalnie cenne. Wysokie walory przyrodnicze wybranych obszarów gminy znalazły odzwierciedlenie w objęciu ich różnymi formami ochrony przyrody, omówionymi szczegółowo w dalszych rozdziałach opracowania.

2.10. OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R.

Formy ochrony przyrody występujące na terenie gminy tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych. Taki układ przestrzenny, wzajemnie uzupełniających się form ochrony przyrody, zapewnia warunki do samoregulacji procesów przyrodniczych, naturalnych warunków hydrologicznych oraz właściwego korzystania z rekreacji i turystyki. Formami ochronnymi przyrody na terenie gminy są:

- Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Kopuły Chełmca,
- 4 pomniki przyrody,
- obiekty o cechach pomników przyrody nieożywionej,
 - dawny kamieniołom ryolitu,
 - dawny kamieniołom trachybazaltu,
 - rozpadliny skalne na Mniszku,
- Obszary NATURA2000,
 - PLH020038 Góry Kamienne,
 - PLH02005 Masyw Chełmca,
 - PLB020010 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie,
- proponowany rezerwat przyrody „Jaworzyna pod Dzikowcem”, położony na południu gminy, całkowicie pokryty lasami liściastymi; jego powierzchnia wynosi ok. 40 ha.

Bezpośrednio w granicach opracowania zmiany mpzp występują poniższe formy ochrony przyrody.

Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich

Park został utworzony rozporządzeniem nr 20/98 Wojewody Wałbrzyskiego z dnia 29 grudnia 1998 r., w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich (Dz. Urz. Woj. Wałbrz. Nr 34, poz. 261), zmienionym rozporządzeniem nr 5 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 25 kwietnia 2000 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 15, poz. 264), które utraciły moc wraz z wejściem w życie rozporządzenia Wojewody Dolnośląskiego nr 7 z dnia 27 lutego 2008 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 63, poz. 810).

Park położony jest w Sudetach Środkowych, na południe od Wałbrzycha i obejmuje środkową najwyższą część Gór Kamiennych (Pasma Lesistej (851 m n.p.m.) i zachodnią część Gór Suchych z Waligóra (936 m n.p.m.) oraz wschodni fragment Gór Wałbrzyskich (masyw Borowej - Borowa (854 m n.p.m.) i Rybnicki Grzbiet. Od południa graniczy z Czeskim CHKO (parkiem Krajobrazowym "Broumovsko"). Ponad 88% powierzchni parku pokrywają lasy będące w większości monokulturami. Lasy objęte zasięgiem granic parku i położone w strefie ochronnej /otulinie/ zaliczane są do lasów wodochronnych i glebochronnych. Ponad 70% wszystkich powierzchni leśnych, administrowane jest przez Nadleśnictwo Wałbrzych, a pozostałe 30% przez Nadleśnictwo Kamienna Góra. Kompleksy leśne w 87% stanowią drzewostany świerkowe, 8% bukowe, pozostałość 5% to lasy mieszane. Liczne fragmenty lasów mieszanych jaworowo-świerkowych charakteryzuje runo z licznymi gatunkami paproci, paprotnikiem kolczastym, gwiazdnicą gajową i skupiskami śnieżycy wiosennej.

Obszar NATURA2000 PLH020038 Góry Kamienne

Obszar obejmuje fragment wulkanicznych pasm górskich, których podłoże geologiczne zdominowane jest przez melafiry i porfiry, a także część piaszczystej płyty Basenu Czeskiego, wkraczającej na teren od południa. W granicach analizowanego obszaru wyróżnia się cztery wyraźnie zarysowane jednostki górskie: Góry Suche, Góry Krucze, masyw Dzikowca i Lesistej Wielkiej oraz fragment Gór Wałbrzyskich. Pomiedzy nimi występują śródgórskie kotliny o wysokich walorach krajobrazowych, w których użytkowanie rolnicze ma charakter przede wszystkim łąkowo-pastwiskowy, zaś rolnictwo pełni funkcję uzupełniającą.

W obrębie Gór Kamiennych zidentyfikowano 17 typów siedlisk przyrodniczych, zajmujących łącznie niemal połowę powierzchni badanego terenu. Do najistotniejszych siedlisk leśnych należą zbiorowiska z grupy Tilio-Acerion, buczyny mezotroficzne i eutroficzne oraz bory bagienne. Wśród siedlisk półnaturalnych, nieleśnych, szczególną wartość ekologiczno-przyrodniczą mają ekstensywnie użytkowane łąki podgórskie przynależne do związku Arrhenatherion, łąki trzęślicowe oraz rozległe murawy bliźniczkowe o wysokim bogactwie gatunkowym, z dominacją kostrzewy czerwonej (*Festuca rubra*),

stanowiące podstawowy typ pokrycia większości pastwisk. Obszar ten pełni kluczową rolę w ochronie rzadkich w skali krajowej siedlisk, takich jak podgórskie łąki z zespołu Polygono-Trisetion (kod 6520) oraz naskalne murawy wapienne związku Alysso-Sedion (kod 6110), chronione m.in. w rezerwacie „Kruczy Kamień”. Na mniejszych powierzchniach występują także suche murawy ze związku Brometalia erecti wraz z ich formami sukcesyjnymi, obejmującymi m.in. cenne stanowiska storczyków. Uzupełnienie mozaiki siedlisk stanowią formacje naskalne oraz jaskinie. Obszar odgrywa również istotną rolę w ochronie fauny, w szczególności nietoperzy. Stwierdzono tu obecność podkowca małego (*Rhinolophus hipposideros*), mopska (*Barbastella barbastellus*) oraz trzech gatunków nocków, wykorzystujących sztolnie w rejonie Uniemyśla i na Dzikowcu jako zimowiska. W dolinach cieków wodnych obserwowana jest wydra (*Lutra lutra*), natomiast bóbr oraz traszka grzebieniasta należą do gatunków rzadkich. W potokach występują również ryby i bezkręgowce charakterystyczne dla wód górskich o wysokim stopniu czystości, takie jak piskorz i minóg.

Obszar NATURA2000 PLB020010 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie

Obszar został wyznaczony w celu zapewnienia odpowiedniego stanu ochrony siedlisk ptaków poprzez objęcie go formą ochrony w ramach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Przedmiotem ochrony są tutaj gatunki: bocian czarny (*Ciconia nigra*), derkacz (*Crex crex*), sokół wędrowny (*Falco peregrinus*), puchacz (*Bubo bubo*), sóweczka (*Glaucidium passerinum*), włochatka (*Aegolius funereus*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*), jarzębka (*Bonasa bonasia*) oraz gąsiorek (*Lanius collurio*). Obejmuje tereny depresji śródsudeckiej, w tym Góry Kamienne, Góry Wałbrzyskie, Zawory oraz część Wzgórz Bramy Lubawskiej, a także Kotlinę Kamiennogórską i Obniżenie Ścinawki, wcinające się pomiędzy wymienione jednostki górskie. Dominują w nim rozległe obszary ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk, przy mniejszym udziale gruntów ornych.

Obszar stanowi jedną z istotnych w skali kraju ostoi lęgowych dla wielu rzadkich gatunków ptaków, szczególnie tych związanych z lasami i ekstensywnie użytkowanymi łąkami. Ponadto pełni rolę elementu korytarza ekologicznego Sudetów, łączącego Góry Stołowe i Sowie z Karkonoszami, Rudawami Janowickimi oraz górami Kaczawskimi. W wyniku bliskości licznych ośrodków przemysłowych lasy tego regionu uległy znacznym przeobrażeniom wskutek intensywnej eksploatacji, jednak zachowały się tu cenne kompleksy jaworzyn, kwaśnych i żyznych buczyn górskich, podgórskich łągów olszowo-jesionowych oraz fragmenty borów bagiennych. Dodatkowo istotny jest udział wychodni skalnych, osuwisk oraz licznych niewielkich zbiorników wodnych.

Proponowany rezerwat przyrody „Jaworzyna pod Dzikowcem”¹

Projektowany rezerwat przyrody o pow. ok. 40,0 ha. Kompleks lasów liściastych o wysokim stopniu naturalności. Obejmuje on dobrze zachowane lasy jaworowe, z wiodącym zespołem jaworzyny z miesięcznicą trwałą *Lunario — Aceretum* z szeregiem gatunków charakterystycznych, w tym z masowo występującą tu miesięcznicą trwałą *Lunaria rediviva*, z chronionym i narażonym na wyginiecie na Dolnym Śląsku paprotnikiem kolczystym *Polystichum aculeatum*, z chronioną lilią złotogłów *Lilium martagon*, marzanką wonną *Galium odoratum* i kaliną koralową *Viburnum opulus*. Ponadto występują tu także fragmenty kwaśnej buczyny górskiej ze zw. *Luzulo — Fagenion* i żyznej buczyny sudeckiej ze zw. *Dentario glandulosae - Fagenion*.

Korytarze ekologiczne

W granicach terenu opracowania występuje również korytarz ekologiczny „Karkonosze – Góry Stołowe” (GKZ – 6) oraz korytarz ekologiczny cieków wodnych Lesk. Są to obszary cenne pod względem przyrodniczym i krajobrazowym oraz istotne dla zachowania powiązań przyrodniczych, a tym samym wzmacniania odporności ekosystemów. Umożliwiają one swobodną migrację i wymianę genetyczną gatunków roślin oraz zwierząt, co jest niezbędne dla zachowania bioróżnorodności oraz stabilności ekosystemów.

2.11. KRAJOBRAZ

Boguszów-Gorce leży w krajobrazie o wyraźnie górzystym charakterze, w większości pokrytym kompleksami leśnymi. Region ten znajduje się pomiędzy dominującymi masywami Gór Wałbrzyskich oraz Gór Kamiennych, w otoczeniu obniżeń kotlinowych i dolin śródgórskich. Ukształtowanie terenu oraz historyczny proces osadniczy i użytkowania przyczyniły się do powstania krajobrazu mozaikowego, łączącego elementy naturalne, półnaturalne i antropogeniczne.

Krajobraz naturalny charakteryzuje się wielowymiarową rzeźbą terenu z wyraźnymi wzniesieniami i dolinami. Masyw Chelmcza (851 m n.p.m.) oraz Mniszka (704 m n.p.m.) reprezentują najbardziej charakterystyczne formy Gór Wałbrzyskich, o silnie zarysowanych zboczach i stromych stokach, dominujących nad otaczającymi obniżeniami. Zbocza tych wzniesień są

¹ Opracowanie ekofizjograficzne Podstawowe Miasta Boguszów-Gorce, Projektowanie Urbanistyczne – Fabian W Jaskólski, Wałbrzych, grudzień 2009.

w większości zalesione, z dominacją świerkowych drzewostanów regla dolnego z domieszką gatunków liściastych. Dolne partie terenu i kotliny śródgórskie wypełniają rozległe łąki i pastwiska oraz fragmenty pól uprawnych, tworząc intensywnie przeobrażoną mozaikę krajobrazową. Tereny leśne zajmują około 1158 ha, podczas gdy grunty rolne obejmują około 1147 ha, co w sumie stanowi około 85 % powierzchni gminy. Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe lasy te w dużej części objęte są ochroną prawną: na południu w ramach Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich z otuliną, a na północy w obszarze chronionego krajobrazu „Kopuła Chełmca”. W krajobrazie znaczny udział mają także wychodnie skalne, osuwiska oraz niewielkie zbiorniki wodne, które wzbogacają morfologię terenu i podkreślają jego górski charakter. Doliny potoków przecinają zbocza, kształtując dynamiczne formy rzeźby terenu oraz tworząc naturalne strefy przejściowe między elementami zurbanizowanymi a obszarami dzikiej przyrody.

Historycznie ukształtowany układ osadniczy harmonijnie wpisuje się w naturalne uwarunkowania topograficzne. Doliny śródgórskie zostały wykorzystane pod zabudowę i infrastrukturę – w szczególności w obrębie Boguszowa, Kuźnic Świdnickich, Gorc oraz Starego Lesieńca – podczas gdy strome zbocza pozostały w stanie względnej naturalności. Sylweta miasta Boguszków wyróżnia się na tle stoku masywu, a rynek miejski, położony powyżej 500 m n.p.m., wraz z dominującymi wieżami kościelnymi i ratuszowymi, stanowi charakterystyczny element panoramy górskiego otoczenia. Jednocześnie krajobraz kulturowy jest miejscami zdeformowany przez pozostałości działalności przemysłowej. Tereny pokopalniane po byłych zakładach wydobywania węgla kamiennego „Witold” i „Barbara” oraz po kopalni barytu w Boguszkowie wymagają zagospodarowania lub rekultywacji, podobnie jak zaniedbane obiekty poprzemysłowe (np. dawny browar czy kościół ewangelicki), których wartość kulturowa i architektoniczna mogłaby zostać wykorzystana w rewitalizacji przestrzeni publicznych.

2.12. ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na terenie objętym opracowaniem występują zabytki wymienione w uchwale nr XLII/270/14 Rady Miejskiej w Boguszkowie-Gorcach z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Kuźnic Świdnickich w mieście Boguszków-Gorce.

3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU

Projektowana zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie powoduje zmiany przeznaczenia terenów w stosunku do ustaleń obowiązującego planu. Zarówno w aktualnie obowiązującym planie miejscowym, jak i w jego projektowanej zmianie, dla obszaru opracowania przewidziano możliwość dalszego zagospodarowania i zabudowy. Oznacza to, że podstawowe kierunki rozwoju przestrzennego tego obszaru pozostają niezmienione.

Zakres zmian wprowadzanych projektem planu dotyczy wyłącznie zapisów odnoszących się do parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, a także regulacji w zakresie możliwości lokalizacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii. Zmiany te mają charakter porządkujący i doprecyzowujący – ich celem jest dostosowanie ustaleń planu do aktualnych potrzeb inwestycyjnych oraz obowiązujących przepisów prawa, bez naruszania podstawowych zasad ładu przestrzennego i ochrony środowiska. Brak przyjęcia projektowanej zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego skutkowałby utrzymaniem dotychczasowych ustaleń planistycznych, co w praktyce oznaczałoby możliwość realizacji zabudowy na zasadach określonych w obowiązującym planie. W takim wariantcie środowisko przyrodnicze obszaru opracowania potencjalnie podlegałoby przekształceniom o zbliżonym charakterze i skali do tych, jakie mogłyby wystąpić w przypadku realizacji projektowanych ustaleń planu. Jednocześnie brak aktualizacji zapisów planistycznych mógłby prowadzić do ograniczenia lub zahamowania realizacji niektórych zamierzeń inwestycyjnych, w szczególności związanych z lokalizacją garaży, dla których obowiązujący plan przewidywał relatywnie restrykcyjne wymagania w zakresie formy architektonicznej i sposobu wykończenia. Wprowadzone w projekcie zmiany dotyczące parametrów działek budowlanych mogą skutkować nieznacznym zwiększeniem intensywności zabudowy, jednak zmiany te nie będą miały charakteru znaczącego w skali gminy ani nie wpłyną istotnie na warunki środowiskowe. Ponadto utrzymanie dotychczasowych ograniczeń w zakresie lokalizacji instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii mogłoby w praktyce uniemożliwić ich realizację, co pozostaje w sprzeczności z obowiązującymi regulacjami prawnymi oraz kierunkami polityki państwa i Unii Europejskiej w zakresie wspierania rozwoju energetyki odnawialnej.

Zaniechanie realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie spowoduje istotnego ograniczenia potencjalnych oddziaływań na środowisko. Jednocześnie brak realizacji tych ustaleń nie przyniesie wymiernych korzyści środowiskowych, które mogłyby uzasadniać konieczność przyjęcia alternatywnych kierunków zagospodarowania. W związku z tym nie zachodzą przesłanki środowiskowe przemawiające za odstępianiem od realizacji przyjętych rozwiązań planistycznych.

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Na terenie opracowania nie stwierdzono występowania szczególnie istotnych problemów środowiskowych, które bezpośrednio wpływałyby na obszary chronione w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Niemniej jednak, w procesie realizacji projektowanego dokumentu istotne znaczenie mają inne zagrożenia środowiskowe, które – choć nie oddziałują bezpośrednio na chronione formy przyrody – mogą wpływać na jakość środowiska przyrodniczego w gminie i wymagają uwzględnienia w polityce przestrzennej i planistycznej.

W szczególności należy zwrócić uwagę na następujące problemy:

- zanieczyszczenie hałasem i spalinami, których źródłem są przede wszystkim ciągi tras komunikacyjnych,
- problem „niskiej emisji” toksycznych substancji z lokalnych kotłowni i pieców, dotyczący przede wszystkim terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- dotyczący obszaru całego miasta – problem niekorzystnych parametrów klimatu lokalnego (związanych z ukształtowaniem terenu oraz parametrami meteorologicznymi), sprzyjających kumulacji zanieczyszczeń przemysłowych lub komunalnych, co może wpływać na zanieczyszczenie gleby, powietrza i zieleni wysokiej;
- presja urbanizacyjna na tereny zieleni i półnaturalne – lokalne zagęszczanie zabudowy, nawet przy braku zmiany przeznaczenia terenów, może prowadzić do stopniowego ograniczania powierzchni biologicznie czynnych, fragmentacji terenów zieleni oraz osłabienia lokalnych korytarzy ekologicznych, istotnych dla zachowania bioróżnorodności;
- zagrożenia związane z ukształtowaniem terenu – położenie gminy na obszarze o zróżnicowanej rzeźbie terenu (stoki, doliny, obniżenia) sprzyja lokalnym procesom erozyjnym, spływom powierzchniowym oraz okresowym podtopieniom, które mogą być nasilane przez dalsze uszczelnianie powierzchni i niewłaściwe zagospodarowanie wód opadowych;
- dziedzictwo działalności górniczej i przemysłowej – na obszarze miasta mogą występować tereny przekształcone w wyniku historycznej eksploatacji surowców, wymagające szczególnej ostrożności planistycznej ze względu na potencjalne zanieczyszczenie gleb, niestabilność gruntów lub ograniczoną przydatność inwestycyjną;
- wpływ zmian klimatu – obserwowane zmiany klimatyczne, w tym częstsze epizody upałów, intensywne opady oraz długotrwałe okresy bezwietrzne, mogą potęgować istniejące problemy środowiskowe, zwłaszcza związane z jakością powietrza, komfortem klimatycznym oraz retencją wód.

Uwzględnienie powyższych zagadnień w procesie planowania przestrzennego jest istotne dla ograniczenia kumulacji negatywnych oddziaływań na środowisko oraz dla poprawy jakości życia mieszkańców gminy, przy jednoczesnym zachowaniu zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju. Niemniej jednak zakres zmian projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ma charakter ograniczony i nie powoduje istotnego zwiększenia presji na środowisko przyrodnicze. Realizacja projektowanych ustaleń planu miejscowego nie będzie prowadzić do nasilenia istniejących problemów środowiskowych na terenie gminy Boguszów-Gorce, ani do powstania nowych, istotnych zagrożeń dla środowiska, w tym dla obszarów podlegających ochronie na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody.

5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU

5.1. WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE

Plan miejscowy oraz projektowana jego zmiana nie wprowadzają nowych terenów i sposobów zagospodarowania, które w sposób znaczący mogłyby wpłynąć na pogorszenie jakości wód powierzchniowych. Powstanie nowej zabudowy spowoduje zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków, jednak w analizowanym kontekście jest to problem marginalny, gdyż obszar planu jest w pełni skanalizowany. W celu przeciwdziałania zanieczyszczeniom, plan miejscowy, przyjęty uchwałą Nr XLII/270/14 Rady Miejskiej W Boguszowie-Gorcach z dnia 29 maja 2014 roku, ustala zasady dotyczące gospodarki wodno-ściekowej.

Podsumowując – w związku z wprowadzanymi zapisami oraz koniecznością przestrzegania przepisów odnoszących się do zagadnień wodno-ściekowych, nie przewiduje się zagrożenia wód powierzchniowych.

5.2. WPŁYW NA WODY PODZIEMNE

Dla ochrony wód podziemnych ważne będą zasady dotyczące gospodarki wodno-ściekowej określone w planie miejscowym przyjętym uchwałą Nr XLII/270/14 Rady Miejskiej W Boguszowie-Gorcach z dnia 29 maja 2014 roku. Wprowadzenie nowej zabudowy oraz innych form zagospodarowania będzie skutkowało zwiększeniem powierzchni uszczelnionych i - co za tym idzie - ograniczeniem możliwości zasilania wód gruntowych oraz zmianą stosunków wodnych, jednak bez istotnego wpływu na stan środowiska (zmiany naturalnego spływu wód wywołane przez człowieka

i spowodowane najczęściej działaniem związanym z robotami budowlanymi na nieruchomościach prywatnych, tj. nawożeniem znacznej ilości ziemi na działkę lub jej wywożeniem, przez co woda spływa lub odpływa z gruntów sąsiednich powodując lokalne uciążliwości). Na analizowanym obszarze nie występuje żaden Główny Zbiornik Wód Podziemnych.

W związku z ustaleniami planu nie przewiduje się zagrożenia wód podziemnych.

5.3. WPŁYW NA KLIMAT

Przewiduje się, że potencjalny wpływ na powietrze atmosferyczne – a co za tym idzie – na lokalny klimat w przypadku powstawania nowej zabudowy bądź realizacji innych form zagospodarowania, będzie związany z emisją szkodliwych substancji podczas prowadzenia robót budowlanych (uciążliwość tymczasowa, która ustanie po zakończeniu prac). W kontekście użytkowania zabudowy oraz prowadzenia przewidzianej na danym terenie działalności, dodatkowo należy wymienić uciążliwości związane z ogrzewaniem budynków – w niesprzyjających warunkach atmosferycznych możliwe jest okresowe przekroczenie dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza, zwłaszcza w okresie grzewczym i w trakcie warunków inwersyjnych.

Ewentualna działalność usługowa i przemysłowa dopuszczona na obszarze objętym planem będzie prowadzona z zachowaniem obowiązujących norm i przepisów w zakresie ochrony środowiska, w szczególności dotyczących ochrony powietrza atmosferycznego, hałasu, gospodarki odpadami oraz emisji substancji do środowiska. Funkcjonowanie tego typu działalności będzie podlegało regulacjom wynikającym z przepisów odrębnych, w tym ustaw i aktów wykonawczych określających dopuszczalne poziomy emisji oraz warunki korzystania ze środowiska. W przypadku inwestycji mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko wymagane będzie przeprowadzenie stosownych procedur administracyjnych, w tym uzyskanie decyzji środowiskowych, co dodatkowo ograniczy ryzyko negatywnego wpływu na klimat i jakość powietrza. Tym samym działalność usługowa i przemysłowa realizowana zgodnie z obowiązującymi regulacjami nie powinna powodować ponadnormatywnego oddziaływania na środowisko ani pogorszenia warunków klimatycznych na obszarze objętym zmianą mpzp.

Zainwestowanie powierzchni planu poprzez wprowadzenie nowej zabudowy może w nieznaczny sposób wpłynąć na modyfikację lokalnego klimatu, szczególnie w odniesieniu do zaburzeń pola wiatru, ograniczenia przewietrzania i podwyższenia średniej temperatury powietrza. Przy planowanej intensywności zabudowy oraz usunięciu części roślinności, na części terenu okresowo może dojść do nasilenia zjawisk zbliżonych dla miejskiej wyspy ciepła, jednak należy mieć na uwadze fakt, że obecnie jest to obszar zurbanizowany, a nowa zabudowa powstanie jedynie na zasadzie uzupełnienia i dogęszczenia istniejącej. Należy również podkreślić, że zmiany planu dotyczą wyłącznie zapisów w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, które nie będą miały istotnego wpływu na zwiększenie oddziaływania na klimat.

Dopuszczenie realizacji odnawialnych źródeł energii i możliwość ich realizacji zgodnie z przepisami odrębnymi będzie miało pozytywny wpływ na klimat i jakość powietrza atmosferycznego. Podczas eksploatacji elektrownie słoneczne nie powodują emisji zanieczyszczeń do powietrza. Panele fotowoltaiczne niewielkich rozmiarów realizowane w pobliżu zabudowy mają minimalne oddziaływanie na środowisko w porównaniu z wielkopowierzchniowymi elektrowniami słonecznymi (Tryjanowski i Łuczak, 2013). Te drugie w planie miejscowym obowiązującym dopuszczone są jedynie na terenach przewidzianych pod produkcję. Jedynym jak dotąd udokumentowanym negatywnym wpływem na środowisko przyrodnicze jest możliwość wzrostu temperatury powietrza na terenach zurbanizowanych. Panele PV mają niższe albedo niż jasne powierzchnie dachów, więc pochłaniają więcej ciepła. Symulacje komputerowe wskazują, że masowe pokrycie dachów PV może podnieść temperaturę powietrza w mieście o ~0,5–1,5 °C w ciągu słonecznego dnia. Nagrzane moduły oddają ciepło do otoczenia, co w ciągu dnia podnosi zarówno temperaturę otaczającego powietrza, jak i powierzchni budynków. W nocy natomiast panele mogą oddawać zgromadzone ciepło, czasem powodując nieco łagodniejsze spadki temperatury nocą (Gagliano i in., 2023; Khan i in., 2024). Badania te zostały przeprowadzone na silnie zurbanizowanej tkance miejskiej w której występuje wyraźny problem miejskiej wyspy ciepła. W granicach opracowania zabudowa nie jest tak intensywna, ponadto występuje wiele terenów biologicznie – czynnych, więc nie przewiduje się wzrostu temperatury powietrza w związku z realizacją paneli fotowoltaicznych.

Oddzielny problem dotyczy emisji spalin, związanych ruchem komunikacyjnym przenoszonym głównie przez drogi publiczne o wyższych klasach technicznych, obciążonych znacznym natężeniem ruchu, jednak należy mieć na uwadze, że projekt zmiany planu nie wprowadza zmian w zakresie systemu komunikacji, zatem jest to element oddziałujący na klimat niezależnie od faktu realizacji zmiany mpzp.

Podsumowując, realizacja ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie będzie miała znaczącego wpływu na klimat, zarówno w skali lokalnej, jak i ponadlokalnej. Projektowana zmiana planu odnosi się wyłącznie do modyfikacji parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zasad zagospodarowania terenu, bez wprowadzania

nowych funkcji ani intensywnego zwiększania skali zabudowy. W związku z tym nie przewiduje się istotnego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza ani nasilania zjawisk niekorzystnych dla lokalnego klimatu, takich jak ograniczenie przewietrzania czy efekt miejskiej wyspy ciepła. Planowane ustalenia wpisują się w istniejący, już zurbanizowany charakter obszaru i nie będą powodować zauważalnego zwiększenia presji klimatycznej ani środowiskowej. Dodatkowo dopuszczenie realizacji instalacji fotowoltaicznych przyczyni się do zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii, co będzie miało pozytywny wpływ na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i poprawę jakości powietrza.

5.4. WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Wpływ realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na ukształtowanie terenu będzie ograniczony i lokalny. Zakres zmian mpzp dotyczy wyłącznie modyfikacji parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zasad zagospodarowania terenu, bez wprowadzania funkcji wymagających rozległych robót ziemnych lub istotnych ingerencji w rzeźbę terenu. W związku z realizacją nowej lub uzupełniającej zabudowy mogą wystąpić niewielkie przekształcenia powierzchni ziemi, takie jak lokalne niwelacje, wykopy pod fundamenty czy wykonanie infrastruktury technicznej. Zmiana ustaleń planu miejscowego nie będzie miała większego wpływu na ukształtowanie terenu niż to wynikające z ustaleń obowiązującego mpzp.

5.5. WPŁYW NA GLEBY

Na obszarach, na których prowadzone będą prace budowlane związane z realizacją nowej zabudowy lub innych form zagospodarowania terenu, nastąpi usunięcie wierzchniej warstwy gleby (humusu), co w skali lokalnej doprowadzi do jej trwałego przekształcenia lub zniszczenia. Zjawisko to jest typowe i nieuniknione w procesach inwestycyjnych, jednak jego zasięg będzie ograniczony wyłącznie do terenów bezpośrednio objętych robotami budowlanymi. Jednocześnie należy podkreślić, że na obszarze objętym planem nie występują gleby o wysokiej wartości bonitacyjnej ani gleby chronione, w związku z czym ingerencja ta nie spowoduje znaczącej utraty wartości przyrodniczych ani produkcyjnych środowiska glebowego.

Jakość gleb na pozostałej części terenu nie powinna ulec pogorszeniu w wyniku realizacji ustaleń planu. Zapisy analizowanego mpzp przewidują obowiązek prawidłowego odprowadzania ścieków bytowych do kanalizacji sanitarnej, której zasięgiem objęty jest cały obszar opracowania, co skutecznie ogranicza ryzyko zanieczyszczenia gleb substancjami szkodliwymi. Dodatkowo, kwestie związane z gospodarką odpadami oraz utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy realizowane będą zgodnie z przepisami odrębnymi, co minimalizuje możliwość degradacji gleb.

W konsekwencji należy stwierdzić, że zmiana ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie będzie miała większego wpływu na stan i jakość gleb niż ten, który mógłby wystąpić przy realizacji ustaleń obowiązującego mpzp. Oddziaływania na środowisko glebowe będą miały charakter lokalny, krótkotrwały i ograniczony do etapu realizacji inwestycji, bez istotnych, długofalowych skutków dla obszaru objętego planem.

5.6. WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE

Plan miejscowy jak i projekt jego zmiany nie wprowadzają rozwiązań mających wpływ na zasoby naturalne, w tym występujące w granicach planu udokumentowane złoża węgla kamiennego.

5.7. WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Rozwiązania zawarte w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w projekcie jego zmiany nie będą prowadziły do pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego, zarówno w odniesieniu do świata roślinnego, jak i zwierzęcego. Projektowane zmiany obejmują wyłącznie korekty parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zasad zagospodarowania terenu, bez wprowadzania nowych funkcji czy terenów inwestycyjnych, które mogłyby skutkować zwiększoną presją na środowisko. Tym samym nie przewiduje się wzrostu skali ani intensywności oddziaływań na elementy przyrody w porównaniu do ustaleń obowiązującego mpzp.

W fazie realizacji nowej lub uzupełniającej zabudowy może dojść do lokalnego usunięcia części istniejącej roślinności, a także do czasowej ingerencji w wierzchnią warstwę gleby. Towarzyszące procesom budowlanym krótkotrwałe emisje pyłów i zanieczyszczeń do atmosfery mogą przejściowo oddziaływać na roślinność oraz faunę, jednak oddziaływania te będą miały charakter przejściowy, odwracalny i ograniczony przestrzennie. Po zakończeniu prac budowlanych warunki środowiskowe ulegną stabilizacji, a zagospodarowanie terenu będzie funkcjonowało w ramach już istniejącej struktury zurbanizowanej.

Dopuszczenie realizacji paneli fotowoltaicznych na dachach budynków nie będzie miało negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze. W przypadku wielkopowierzchniowych elektrowni słonecznych występuje zagrożenie dla zwierząt – w szczególności ptaków czy nietoperzy, lecz w odniesieniu do przydomowych paneli PV jak dotąd nie odnotowano ich negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze. W dużych elektrowniach słonecznych obserwowano przyciąganie

ptaków, ponieważ panele odbijają spolaryzowane światło, które ptaki mylą z taflą wody, co może prowadzić do poparzeń i śmierci znacznej liczby osobników (Fleming, 2025). Zjawisko to dotyczy jednak instalacji o dużej skali i wysokiej koncentracji paneli, generujących silne odbicia promieniowania oraz istotne zmiany lokalnych warunków środowiskowych. W obowiązującym planie miejscowym są one możliwe do realizacji na terenach przewidzianych pod działalność produkcyjną, a projekt zmiany planu miejscowego nie ingeruje w te ustalenia. Przydomowe panele nie stwarzają takiego zagrożenia – ich moc i temperatura są kilkadziesiąt razy niższe, a ofiary ptaków przy małych instalacjach są praktycznie nieodnotowane (Tryjanowski i Łuczak, 2013). Ze względu na niewielką powierzchnię i lokalizację na istniejącej zabudowie, instalacje te nie powodują fragmentacji siedlisk ani istotnych zmian w strukturze środowiska przyrodniczego.

Podsumowując, zmiana planu miejscowego, jako dotycząca wyłącznie parametrów i wskaźników zagospodarowania terenu, nie spowoduje pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego ani istotnych zmian w środowisku roślinnym i zwierzęcym. Oddziaływania związane z realizacją ustaleń planu będą miały charakter lokalny, krótkotrwały i w pełni mieszczący się w granicach oddziaływań dopuszczonych przez obowiązujące przepisy ochrony środowiska.

5.8. WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R.

W myśl ustawy o ochronie przyrody na terenie opracowania występują następujące formy ochrony przyrody, o których mowa w ustawie o ochronie przyrody: Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich, Obszar NATURA2000 PLH020038 Góry Kamienne, Obszar NATURA2000 PLB020010 Sudety Wałbrzysko-Kamienogórskie oraz Proponowany rezerwat przyrody „Jaworzyna pod Dzikowcem”.

Przedmiotowa zmiana dotyczy wyłącznie korekty parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, bez wprowadzania nowych funkcji ani wyznaczania dodatkowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Zmiana nie powoduje zwiększenia powierzchni terenów inwestycyjnych ani intensyfikacji zagospodarowania, które mogłyby skutkować negatywnym oddziaływaniem na obszary objęte ochroną prawną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz na drożność korytarzy ekologicznych.

Dopuszczenie lokalizacji instalacji fotowoltaicznych na dachach istniejących budynków nie będzie powodować negatywnego oddziaływania na obszary chronione. Instalacje te realizowane będą wyłącznie w obrębie istniejącej zabudowy, bez zajmowania nowych terenów biologicznie czynnych oraz bez ingerencji w siedliska przyrodnicze i elementy struktury krajobrazu. Realizacja instalacji fotowoltaicznych na dachach budynków nie będzie oddziaływać na cele ani przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, a tym samym nie wpłynie na integralność tych obszarów ani na zachowanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których zostały one wyznaczone. Należy również zaznaczyć, że możliwość realizacji wolno stojących elektrowni słonecznych na terenach produkcyjnych wynika z obowiązującego planu miejscowego, a projektowana zmiana nie ingeruje w te ustalenia.

W związku z powyższym stwierdza się, że realizacja ustaleń zmiany planu miejscowego nie spowoduje bezpośrednich ani pośrednich oddziaływań na formy ochrony przyrody, w tym parki krajobrazowe, obszary Natura 2000 oraz inne tereny cenne przyrodniczo. Nie przewiduje się fragmentacji siedlisk, naruszenia ciągłości korytarzy ekologicznych ani pogorszenia stanu ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych, a planowane zmiany pozostają w pełni zgodne z celami ochrony przyrody określonymi w przepisach odrębnych.

5.9. WPŁYW NA KRAJOBRAZ

Ustalenia wprowadzane w ramach przedmiotowej zmiany mogą mieć wpływ na krajobraz, jednak oddziaływanie to nie będzie miało charakteru negatywnego. Zakres zmiany ogranicza się do modyfikacji parametrów i wskaźników zagospodarowania terenu oraz zasad kształtowania zabudowy, bez wprowadzania nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz bez ingerencji w strukturę funkcjonalno-przestrzenną obszaru. Wprowadzone ustalenia nie będą skutkować istotnymi przekształceniami sylwety zabudowy ani zmianą skali i charakteru krajobrazu kulturowego i przyrodniczego.

Realizacja instalacji fotowoltaicznych na dachach budynków będzie miała minimalny wpływ na krajobraz. Panele fotowoltaiczne lokalizowane będą w obrębie istniejącej zabudowy, na połaciach dachowych, co nie wiąże się z wprowadzaniem nowych dominant krajobrazowych ani zmianą sylwety terenów zabudowanych. Ze względu na ich niewielką skalę, płaską formę oraz integrację z bryłą budynku, instalacje te nie spowodują istotnych przekształceń percepcji krajobrazu ani pogorszenia jego walorów estetycznych. Zakrycie powierzchni dachów panelami fotowoltaicznymi nie wpływa na ciągłość struktur krajobrazowych ani na charakter krajobrazu kulturowego i przyrodniczego miasta. Natomiast możliwość realizacji wolno stojących elektrowni słonecznych na terenach produkcyjnych wynika z obowiązującego planu miejscowego, a projektowana zmiana nie ingeruje w te ustalenia.

Wobec powyższego nie przewiduje się negatywnego wpływu na krajobraz.

5.10. WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Przedmiotowa zmiana nie odnosi się bezpośrednio do obiektów zabytkowych i nie będzie wywierać wpływu na ich wartości kulturowe. Jednocześnie podkreśla się, że ochrona zabytków realizowana jest poprzez procedury opiniowania i uzgodnień z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, które mają miejsce na etapie projektowania i realizacji konkretnych inwestycji.

W związku z powyższym brak jest podstaw do przeprowadzenia bezpośredniej oceny wpływu ustaleń zmiany planu miejscowego na obiekty zabytkowe i inne elementy o wartościach kulturowych.

5.11. WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

5.11.1. JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Plan miejscowy oraz projekt jego zmiany nie wprowadzają funkcji, które w sposób znaczący mogłyby wpłynąć na potencjalne pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. Przewiduje się, że potencjalny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego w przypadku powstawania nowej zabudowy bądź realizacji innych form zagospodarowania, będzie związany z emisją szkodliwych substancji podczas prowadzenia robót budowlanych (uciążliwość tymczasowa, która ustanie po zakończeniu prac). W kontekście użytkowania zabudowy oraz prowadzenia przewidzianej na danym terenie działalności, dodatkowo należy wymienić uciążliwości związane z ogrzewaniem budynków („niska emisja”), przy czym problem ten dotyczy głównie zabudowy jednorodzinnej. W niesprzyjających warunkach atmosferycznych możliwe jest okresowe przekroczenie dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza, zwłaszcza w okresie grzewczym i w trakcie warunków inwersyjnych. Problem ten w mniejszym stopniu dotyczy zabudowy usługowej czy produkcyjnej, której funkcjonowanie warunkuje konieczność spełnienia szeregu norm ujętych w prawie ochrony środowiska, dodatkowo objęte są bieżącym systemem monitoringu, kontroli oraz pozwoleń.

Oddzielny problem dotyczy emisji spalin, związanych z ruchem komunikacyjnym przenoszonym głównie przez drogi publiczne o wyższych klasach technicznych, obciążonych znacznym natężeniem ruchu, które występują w sąsiedztwie.

Od 30 listopada 2017 r. na terenie województwa dolnośląskiego obowiązuje tzw. uchwała antysmogowa, dzięki której również i w gospodarstwach domowych nastąpi ograniczenie możliwości lokalizowania źródeł ciepła wykorzystujących najgorsze jakościowo paliwa. Co więcej, nie wprowadzono również żadnych ograniczeń, poza tymi wynikającymi z przepisów odrębnych, co do lokalizowania odnawialnych źródeł energii. W związku z powyższym nie przewiduje się znaczącego wzrostu zanieczyszczeń powietrza.

Realizacja instalacji fotowoltaicznych na dachach budynków może znacząco przyczynić się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego. Produkcja energii elektrycznej z paneli PV nie wiąże się z emisją spalin ani innych szkodliwych substancji, a dodatkowo może skutecznie zmniejszyć zjawisko niskiej emisji.

Należy podkreślić, że zgodnie z obowiązującymi przepisami – bez względu na formę powstawania zanieczyszczeń, to na przedsiębiorcach lub inwestorach spoczywał będzie obowiązek ograniczenia tego negatywnego oddziaływania.

5.11.2. KLIMAT AKUSTYCZNY

Dopuszczalne poziomy hałasu powinny odpowiadać wymaganiom rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112). Prowadzenie działalności na jakichkolwiek terenach (mieszkaniowych / usługowych / produkcyjnych / rekreacyjnych) nie powinno powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, o czym wyraźnie mówi art. 144 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. W ust. 2 ww. artykułu pojawia się nakaz dotyczący ewentualnego oddziaływania na środowisko i tereny sąsiednie, tj. eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisje hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

Na analizowanym terenie projekt zmiany planu nie wprowadza ustaleń umożliwiających realizację obiektów, które mogą mieć znaczący potencjalny wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego, jak np. rozległe tereny przemysłowe w pobliżu obszarów chronionych akustycznie. Wprawdzie nie ulega wątpliwości, że zagęszczenie zabudowy spowoduje pogorszenie jakości klimatu akustycznego, jednak nie będzie to oddziaływanie o charakterze znaczącym. Jego skalę ocenia się jako typową dla zurbanizowanych obszarów miejskich. Na etapie realizacji nowej zabudowy lub innych form zagospodarowania, emisja hałasu może wiązać się z również prowadzeniem robót budowlanych, jednak będzie ona miała charakter chwilowy.

Należy jednocześnie podkreślić, że zgodnie z obowiązującym prawem jakość klimatu akustycznego, za wyjątkiem dróg, nie może przekroczyć ustalonych standardów, w związku z czym w razie wystąpienia jakichkolwiek przekroczeń właściciel terenu będzie zobowiązany do ograniczenia uciążliwości.

W przypadku wystąpienia negatywnych oddziaływań inwestor będzie musiał każdorazowo wprowadzić odpowiednie zabezpieczenia. Wśród nich wyróżnia się m.in. prowadzenie prac wyłącznie w określonych godzinach (np. poza godzinami nocnymi), zastosowanie ekranów akustycznych, prowadzenie prac w pomieszczeniach, czy odpowiednia lokalizacja emitorów hałasu.

W związku z powyższym, nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na analizowanych obszarach.

5.11.3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Plan miejscowy oraz projekt jego zmiany nie przewidują odrębnych zapisów co do lokowania anten telefonii komórkowej. Podobnie jak w przypadku emisji zanieczyszczeń i hałasu, wprowadzanie do środowiska pól elektromagnetycznych obostrzone jest szeregiem przepisów oraz systemem kontroli, stojącymi poza kompetencjami planowania przestrzennego. Jest to zgodne z ustawą z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 311 z późn. zm.). Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie może ustanawiać zakazów, a przyjmowane w nim rozwiązania nie mogą uniemożliwiać rozwoju telefonii komórkowej.

5.11.4. GOSPODARKA ODPADAMI

Projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie wprowadza żadnych nowych ustaleń ani modyfikacji w zakresie gospodarki odpadami. Oznacza to, że zasady postępowania z odpadami, w tym ich zbierania, magazynowania, transportu, odzysku oraz unieszkodliwiania, będą realizowane na dotychczasowych zasadach, zgodnie z ustaleniami obowiązującego planu miejscowego oraz przepisami odrębnymi.

Wszelkie działalności związane z gospodarowaniem odpadami prowadzone na obszarze objętym planem będą podlegały regulacjom wynikającym z obowiązujących aktów prawnych, w szczególności przepisów z zakresu ochrony środowiska i utrzymania czystości i porządku w gminach. Projektowana zmiana planu nie przewiduje lokalizacji nowych instalacji ani obiektów związanych z gospodarką odpadami, ani też zwiększenia skali tego typu działalności. W związku z tym nie przewiduje się zmiany dotychczasowego sposobu gospodarowania odpadami ani zwiększenia oddziaływania na środowisko w tym zakresie.

5.11.5. TERENY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

Tereny szczególnego zagrożenia powodzią występują wyłącznie w zasięgu koryta rzeki oraz obszarów bezpośrednio z nim związanych. Przedmiotowa zmiana planu dotyczy wyłącznie parametrów oraz wskaźników zagospodarowania terenu na obszarach już zurbanizowanych lub przeznaczonych pod zabudowę oraz regulacji w zakresie odnawialnych źródeł energii.

W związku z tym nie przewiduje się jakiegokolwiek pogorszenia sytuacji w zakresie zagrożenia powodziowego.

5.11.6. ZAGROŻENIE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI

Na analizowanym terenie nie występują osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Plan miejscowy oraz projekt jego zmiany ze względu na swoją skalę oraz odległość od granic Rzeczypospolitej Polskiej nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Kuźnic Świdnickich w mieście Boguszów-Gorce zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie i minimalizowanie negatywnych oddziaływań na środowisko. Projekt zmiany planu miejscowego, poza regulacjami dotyczącymi odnawialnych źródeł energii, nie wprowadza korekt w tym zakresie. W szczególności zaproponowano:

- zaopatrzenie w wodę ma się odbywać poprzez podłączenie do komunalnej sieci wodociągowej; nakaz ten nie dotyczy poboru wody pozyskiwanej wyłącznie do podlewania roślin, prac porządkowych lub gaszenia pożarów; do czasu wybudowania sieci wodociągowej dopuszcza się zaopatrzenie w wodę ze studni;
- na wskazanych terenach dopuszcza się kierowanie ścieków bytowych do przydomowych oczyszczalni ścieków bytowych;
- ścieki komunalne, z zastrzeżeniem poprzedniego punktu, mają być kierowane do sieci kanalizacji sanitarnej; dopuszcza się, do czasu realizacji w pobliżu odpowiedniego systemu kanalizacyjnego, gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach i ich systematyczny wywóz do miejsc zrzutów w systemie kanalizacji sanitarnej; na obszarach wyposażonych w kanalizację sanitarną wszystkie obiekty, z wyjątkiem korzystających z przydomowych

oczyszczalni ścieków bytowych, w których mogą powstawać ścieki komunalne, muszą być niezwłocznie podłączone do tej kanalizacji;

- jeżeli na obszarze objętym planem miejscowym będą wytwarzane ścieki inne niż komunalne, należy je odprowadzać do sieci po odpowiednim oczyszczeniu;
- wody opadowe i roztopowe należy zagospodarowywać zgodnie z odrębnymi przepisami;
- zaopatrzenie w gaz może być realizowane poprzez podłączenie do sieci gazowej lub w oparciu o indywidualne lub grupowe zbiorniki gazu;
- zaopatrzenie w energię ciepłą realizowane w oparciu o:
 - urządzenia oparte na elektryczności, gazie lub innych proekologicznych mediach – o emisji substancji mniejszej lub równej jak powodowana przez ogrzewanie gazem sieciowym ,
 - urządzenia o wysokiej sprawności i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń, oparte na paliwach stałych nie zaliczonych do proekologicznych mediów, o których mowa wyżej,
 - sieć ciepłowniczą;
- ustala się brak ograniczeń w zakresie realizacji zamontowanych na budynkach instalacji odnawialnych źródeł energii wykorzystujących do wytwarzania energii wyłącznie energię promieniowania słonecznego o dowolnej mocy oraz mikroinstalacji w rozumieniu przepisów odrębnych na terenach, na których przewidziana jest w planie miejscowym możliwość lokalizowania budynków;
- wszystkie nieruchomości zabudowane, na których mogą być wytwarzane odpady, winny być wyposażone, zgodnie z regulaminem utrzymania porządku i czystości w gminie, w urządzenia służące do gromadzenia odpadów;
- zakaz lokalizowania baz paliw płynnych, stacji paliw płynnych, baz gazu płynnego, rozlewni gazu płynnego oraz samodzielnych stacji gazu płynnego;
- zakaz lokalizowania spalarni zwłok oraz spalarni odpadów.

W mpzp nie wprowadzono zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej, której zakres może zostać określony, zgodnie z art. 75 ust. 4 i 5 Prawa ochrony środowiska w pozwoleniu na budowę lub w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ze względu na charakter zmiany planu, jego ograniczony zakres oraz brak znaczących negatywnych oddziaływań na elementy środowiska, w prognozie oddziaływania na środowisko nie proponuje się działań zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływanie.

8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000.

Zakres rozwiązań alternatywnych determinowany jest w istotnym stopniu celem projektowanego dokumentu, określonym w pkt 1.4. niniejszej prognozy. W takim przypadku trudno o sformułowanie alternatywnych rozwiązań pozwalających na realizację celu projektowanego dokumentu. Plan miejscowy nie określa szczegółowego sposobu realizacji dopuszczanych inwestycji. Przedmiotem rozwiązań alternatywnych w przypadku planu miejscowego może być tylko kwestia alternatywnego przeznaczenia terenu, rozmieszczenia inwestycji celu publicznego oraz określenia sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu, przy założeniu zachowania celu, jaki realizować ma konkretny plan miejscowy.

Przedmiotowa zmiana dotyczy wyłącznie korekty parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu oraz regulacji w zakresie odnawialnych źródeł energii, bez wprowadzania nowych funkcji ani wyznaczania dodatkowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Zmiana nie powoduje zwiększenia powierzchni terenów inwestycyjnych ani intensyfikacji zagospodarowania, które mogłyby skutkować negatywnym oddziaływaniem na obszary Natura 2000.

Ponadto należy podkreślić, że przedmiotowa zmiana nie będzie miała wpływu na integralność ani spójność obszarów Natura 2000. Korekta parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu nie wpłynie na korytarze migracyjne gatunków, w tym gatunków będących przedmiotem ochrony w ramach sieci Natura 2000, ani nie spowoduje barier przestrzennych ograniczających ich przemieszczanie się. Zmiana nie będzie również oddziaływać na siedliska przyrodnicze objęte ochroną, nie doprowadzi do ich degradacji, przekształcenia ani fragmentacji, a także nie wpłynie negatywnie na warunki bytowania gatunków chronionych, takie jak dostęp do żerowisk, miejsc rozrodu czy schronień. W konsekwencji realizacja ustaleń zmiany planu nie spowoduje pogorszenia stanu ochrony ani celów ochrony obszarów Natura 2000, zarówno w ujęciu bezpośrednim, jak i pośrednim, w tym poprzez kumulację oddziaływań.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.

Projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jako akt prawa miejscowego, stanowi bezpośrednią podstawę realizacji inwestycji oraz innych działań zagospodarowania terenu. Jednocześnie zakres zmiany

planu ma charakter ograniczony, bez wprowadzania nowych funkcji ani rozszerzania terenów inwestycyjnych. W związku z tym analiza skutków realizacji ustaleń zmiany planu powinna koncentrować się na monitorowaniu faktycznego sposobu zagospodarowania terenów objętych planem oraz ocenie ich oddziaływania na środowisko i ład przestrzenny.

Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, organ gminy zobowiązany jest do dokonywania okresowej analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, z uwzględnieniem skutków realizacji ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym również ich zmian. W tym zakresie przewiduje się zastosowanie następujących metod analizy:

- prowadzenie i bieżąca aktualizacja rejestru miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian, wraz z analizą stopnia realizacji ustaleń planu;
- ocena faktycznego zagospodarowania terenów w odniesieniu do ustalonych parametrów i wskaźników zabudowy, w szczególności intensywności zabudowy, wysokości obiektów, udziału powierzchni biologicznie czynnej oraz sposobu obsługi komunikacyjnej i infrastrukturalnej;
- analiza wydawanych decyzji administracyjnych, w tym pozwoleń na budowę i zgłoszeń robót budowlanych, pod kątem zgodności realizowanych inwestycji z ustaleniami mpzp;
- ocena wpływu realizacji ustaleń planu na stan środowiska przyrodniczego, w tym na jakość powietrza, wód, gleb oraz na warunki klimatu lokalnego, w oparciu o dostępne dane monitoringowe i sprawozdawcze.

W ramach analizy skutków realizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wykorzystane będą dane pochodzące z Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS), obejmujące podstawowe komponenty środowiska, w szczególności:

- powietrze atmosferyczne – w zakresie oceny jakości powietrza, w tym stężeń pyłów zawieszonych PM₁₀ i PM_{2,5} oraz substancji gazowych (NO₂, SO₂, O₃, benzen), rejestrowanych w ramach monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska;
- wody powierzchniowe i podziemne – w zakresie ich stanu chemicznego i ekologicznego, na podstawie wyników monitoringu realizowanego przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
- powierzchnię ziemi i gleby – w odniesieniu do danych dotyczących jakości gleb oraz występowania zanieczyszczeń, w tym metali ciężkich i związków organicznych;
- różnorodność biologiczną i elementy przyrody żywej – w zakresie dostępnych informacji dotyczących stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków objętych ochroną, gromadzonych przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska;
- warunki klimatyczne i meteorologiczne – na podstawie danych pochodzących z krajowej sieci pomiarowej GIOŚ oraz IMGW-PIB, wykorzystywanych do oceny lokalnych presji klimatycznych.

Wyniki PMS oraz innych dostępnych źródeł danych umożliwią identyfikację ewentualnych zmian trendów środowiskowych oraz ocenę, czy realizacja ustaleń zmiany mpzp powoduje oddziaływania pośrednie lub skumulowane. Dane te stanowią rzetelną i systematycznie aktualizowaną podstawę do analiz prowadzonych w ramach obowiązków wynikających z art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Analiza skutków realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego powinna być prowadzona co najmniej raz na 4 lata, w ramach okresowego przeglądu zagospodarowania przestrzennego gminy. Dodatkowo, w zależności od potrzeb, możliwe jest przeprowadzanie analiz cząstkowych odnoszących się do wybranych zagadnień przestrzennych lub środowiskowych, w szczególności w przypadku sporządzania kolejnych zmian planu miejscowego, aktualizacji dokumentów strategicznych gminy lub oceny skuteczności wdrażania ustaleń planistycznych.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.

Niniejsze opracowanie stanowi prognozę oddziaływania na środowisko projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Kuźnic Świdnickich w mieście Boguszów-Gorce sporządzonego w 2025 i 2026 r. Z uwagi na niewielki zakres zmiany, projekt ten w kontekście oddziaływania na środowisko należy rozpatrywać w powiązaniu z planem zmieniającym, przyjętym uchwałą XLII/270/14 Rady Miejskiej w Boguszowie-Gorcach z dnia 29 maja 2014 r., w którym to znajdują się zasadnicze ustalenia w odniesieniu do przedmiotowego obszaru, w tym dotyczące przeznaczenia terenów. Celem jego sporządzenia jest w szczególności doprecyzowanie zapisów w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu w sposób umożliwiający bardziej efektywne zagospodarowanie nieruchomości bez negatywnego wpływu na ład przestrzenny, także dostosowanie zapisów do obecnych regulacji dotyczących lokalizowania urządzeń odnawialnych źródeł energii.

Prognoza oddziaływania na środowisko ma na celu określenie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń analizowanego dokumentu na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności

na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury. Została ona wykonana zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Obszar opracowania o powierzchni około 876 ha zlokalizowany jest w województwie dolnośląskim, na terenie miasta Boguszów-Gorce w jego południowo-wschodniej części. Południowo-wschodnia i północna-zachodnia granica opracowania to jednocześnie granica gminy. Z kolei północna granica biegnie wzdłuż torów kolejowych, a zachodnia granica wzdłuż ul. Leśnej i dalej drogami gruntowymi na terenie lasu. Granice obszaru objętego opracowaniem zostały określone na załączniku do uchwały Nr X/40/24 Rady Miejskiej w Boguszu-Gorcach z dnia 25 listopada 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego na terenie miasta Boguszów-Gorce, obręb nr 1 i 2 Nowy Lubominek i Gorce, obręb nr 3 i 4 Boguszów, obręb nr 5 i 6 Stary Lesieniec, obręb nr 7 Kuźnice Świdnickie.

Według nowego podziału na rejony fizyczno-geograficzne, udostępnione przez geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (2018 r.), przedmiotowy teren należy do prowincji Masyw Czeski (33), podprowincji Sudety z Przedgórzem Sudeckim (332), makroregionu Sudety Środkowe (332.4-5), mezoregionu Góry Wałbrzyskie (332.42) oraz Góry Kamienne (332.43).

Obszar opracowania położony jest w obrębie jednostki geologicznej depresji śródsudeckiej. Wypełniają ją utwory od karbonu dolnego do kredy górnej oraz osady czwartorzędowe. Według Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski ark. 833 – Kamienna Góra, na terenie planu występują utwory wykształcone w czwartorzędzie, permie dolnym oraz karbonie górnym.

Obszar Boguszów-Gorce położony jest w dorzeczu Odry, w obrębie zlewni rzeki Lesk, prawobrzeżnego dopływu Bobru. W granicach opracowania występuje rzeka Lesk oraz jego lewy dopływ – potok Miła. Występują tu również nieliczne zbiorniki wodne o niewielkich powierzchniach. Zgodnie z obowiązującą aktualizacją Planów gospodarowania wodami (IIaPGW) podziałem wód powierzchniowych na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) na obszarze planu znajdują się dwie jednolite części wód powierzchniowych rzecznych: JCWP RZ „Pelcznica” (RW6000031348699) oraz JCWP RZ „Bóbr od zb. Bukówka do Kamiennej” (RW60000316199).

Na analizowanym terenie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią związane z rzeką Lesk na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% oraz obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%. Tereny te występują tylko w obrębie koryta rzeki Lesk i w żaden sposób nie stanowią zagrożenia dla terenów zabudowanych.

W podłożu analizowanego terenu nie występują Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. Zgodnie z podziałem na jednolite części wód podziemnych, na obszarze opracowania występuje JCWPd nr 107 i 108. Ogólna ocena ich stanu w 2019 roku została oceniona jako dobra a ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jako niezagrażona. Podstawą prawną niniejszych wymagań jest Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019, poz. 2148) oraz Metodyka oceny stanu jednolitych części wód podziemnych.

W granicach opracowania nie występują ujęcia wód podziemnych, ani ich strefy ochronne.

Gmina Boguszów-Gorce położona jest w obrębie Gór Wałbrzyskich i Kamiennych, co w istotny sposób determinuje lokalne warunki klimatyczne. Klimat ten ma charakter umiarkowanie chłodny, typowy dla Sudetów Środkowych, z wyraźnym wpływem wysokości nad poziomem morza oraz zróżnicowanej rzeźby terenu. Średnia roczna temperatura powietrza przekracza nieznacznie 6°C, przy czym na obszarach wyniesionych notowane są wartości niższe niż w obniżeniach dolinnych. Okres wegetacyjny jest krótszy niż na terenach nizinnych i rozpoczyna się zazwyczaj na początku kwietnia, trwając około 200–210 dni.

Ukształtowanie terenu gminy Boguszów-Gorce jest silnie zróżnicowane i wynika z jej położenia na styku Gór Wałbrzyskich i Kamiennych. Rzeźba ma wyraźnie górski charakter, z dużymi deniwelacjami, stromymi stokami oraz licznymi obniżeniami śródgóorskimi, które w istotny sposób determinują rozmieszczenie zabudowy, sieci komunikacyjnej oraz użytkowanie terenu.

Na obszarze gminy dominują gleby brunatne, przede wszystkim kwaśne, a w mniejszym stopniu gleby brunatne właściwe i wylugowane. W kotlinach śródgóorskich większe powierzchnie zajmują gleby gliniaste płowe oraz mady rzeczne, rozmieszczone liniowo w dolinach potoków i rzek. W granicach terenu opracowania dominują użytki zielone średnie (2z) i słabe oraz bardzo słabe (3z). W mniejszym zakresie występuje również kompleks zbożowy górski (11), kompleks owsianoziemniaczany (12) oraz kompleks owsiano-pastewny (13).

Na obszarze objętym zmianą miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego występują udokumentowane złoża węgla kamiennego „Chrobry” (ID: 398), „Wałbrzych-Gaj” (ID:5735), „Victoria” (ID:578). Nie występują zasoby wód podziemnych oraz udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla. Na terenie opracowania nie znajdują się również tereny górnicze ani obszary górnicze.

Gmina Boguszów-Gorce posiada zasoby przyrodnicze o znaczeniu ponadregionalnym. Obszar gminy odgrywa szczególnie ważną rolę w projektowanym „krajowym systemie obszarów chronionych”. Bezpośrednio w granicach opracowania zmiany mpzp występuje Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich, Obszar NATURA2000 PLH020038 Góry Kamiennie, Obszar NATURA2000 PLB020010 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie oraz Proponowany rezerwat przyrody „Jaworzyna pod Dzikowcem”.

Boguszów-Gorce leży w krajobrazie o wyraźnie górzystym charakterze, w większości pokrytym kompleksami leśnymi. Region ten znajduje się pomiędzy dominującymi masywami Gór Wałbrzyskich oraz Gór Kamiennych, w otoczeniu obniżeń kotlinowych i dolin śródgórskich. Ukształtowanie terenu oraz historyczny proces osadniczy i użytkowania przyczyniły się do powstania krajobrazu mozaikowego, łączącego elementy naturalne, półnaturalne i antropogeniczne.

Na terenie objętym opracowaniem występują zabytki wymienione w uchwale nr XLII/270/14 Rady Miejskiej w Boguszwie-Gorcach z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Kuźnic Świdnickich w mieście Boguszów-Gorce.

Na obszarze planu występują problemy ochrony środowiska, takie jak: zanieczyszczenie hałasem i spalinami ze strony dróg, sukcesywne zwiększanie się spływu powierzchniowego wód i ograniczanie infiltracji wgłębnej, „niska emisja” związana głównie z funkcjonowaniem lokalnych kotłowni w budynkach jednorodzinnych, odnoszący się do całego miasta problem niekorzystnych parametrów klimatu lokalnego sprzyjających kumulacji zanieczyszczeń przemysłowych lub komunalnych, presja urbanizacyjna na tereny zieleni i półnaturalne, zagrożenia związane z ukształtowaniem terenu, czy dziedzictwo działalności górniczej i przemysłowej.

Nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu na środowisko. Plan miejscowy wraz z projektem jego zmiany wprowadza nową zabudowę w szczególności na zasadzie dogęszczania i uzupełnienia istniejącej. Przedmiotowy teren już dawno został poddany procesom urbanizacyjnym, co trwale wyparło jego niegdyś naturalny charakter. Przewiduje się, że realizacja planu i jego zmiany może wpłynąć na wody podziemne, klimat, ukształtowanie terenu, gleby, krajobraz, środowisko przyrodnicze oraz na warunki i jakość życia mieszkańców, jednak nie będzie to oddziaływanie o charakterze znacząco negatywnym.

Analizowany plan nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, a projekt jego zmiany dodatkowo modyfikuje ustalenia w zakresie lokalizacji odnawialnych źródeł energii dostosowując je do obecnych norm prawnych.

Na etapie oceny projektu planu nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania, nie ustalono również prac kompensacyjnych, gdyż ustawodawca nie przewiduje wprowadzenia takich rozwiązań w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Biorąc pod uwagę ograniczony zakres zmian planu miejscowego, cel, jakiemu mają służyć wprowadzone zmiany, a także wiążące ustalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Boguszów-Gorce”, nie przedstawiono rozwiązań alternatywnych.

11. LITERATURA

Badania poziomu pól elektromagnetycznych w wybranych punktach pomiarowych województwa dolnośląskiego w 2018 r. GIOŚ, 2019

Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem Atlasu geologiczno-inżynierskiego Aglomeracji Wałbrzych – Świebodzice – Kamienna Góra w województwie dolnośląskim, Wrocław, 2012

Baza danych GIS Mapy hydrogeologicznej Polski 1: 50 000, pierwszy poziom wodonośny, wrażliwość na zanieczyszczenie i jakość wód, Objaśnienia, arkusz Wałbrzych i Kamienna Góra, 2007

Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu 31.XII.2024 r. MŚ, PIG, Warszawa 2025 r.

Fleming, P. A. (2025). All that glitters – Review of solar facility impacts on fauna [Wszystko, co się świeci – przegląd wpływu instalacji solarnych na faunę]. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 224, 115995

Gagliano, S., Nocera, F., Restuccia, L., & Rizzo, G. (2023). Assessing the influence of rooftop photovoltaic systems on urban microclimate: Experimental evidence from real buildings [Ocena wpływu dachowych systemów fotowoltaicznych na mikroklimat miejski: dowody empiryczne z rzeczywistych budynków]. *Buildings*, 13(9), 2339

Geografia regionalna Polski. PWN, Kondracki J., Warszawa 2001 r.

Górnice zmiany rzeźby terenu rejonu wałbrzyskiego, Wójcik J., Uniwersytet Wrocławski, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego, Landform Analysis, Vol. 9: 339–342, 2008

Mapa wstępnej waloryzacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 1:800000, Skrzypczyk L. [red], PIG, Warszawa, 2003 r.

Mapy zagrożenia powodziowego. KZGW Warszawa 2022 r.

Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa, 1995 r.

Objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej w skali 1 : 50000, arkusz Wałbrzych, Ihnatowicz A., Cymerman Z., Awdankiewicz H., Ciszek D., Badura J., PIG, Warszawa, 2016

Objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej w skali 1 : 50000, arkusz Kamienna Góra (833), Uniemyśl (866), Uniemyśl W (1082), Ihnatowicz A., Awdankiewicz H., Ciszek D., Badura J., PIG, Warszawa, 2017

Opracowanie ekofizjograficzne Podstawowe Miasta Boguszków-Gorce, Projektowanie Urbanistyczne – Fabian W Jaskólski, Wałbrzych, grudzień 2009

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335)

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, przyjęty Uchwałą Nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r.

Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, Matuszkiewicz W. [red], PAN, Warszawa, 1995 r.;

Prognoza skutków wpływu elementów środowiska geologicznego na środowisko naturalne w związku likwidacją kopalń węgla kamiennego, Mapa dokumentacyjna działalności górniczej w obszarze Niecki Wałbrzyskiej, skala 1:25000, J. Fiszer, M. Jędrusik, 2003

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Boguszków-Gorce na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029, Uchwała Nr XLVIII/276/22 Rady Miejskiej w Boguszowie-Gorcach z dnia 12 lipca 2022 r.

Regionalizacja geobotaniczna Polski, Matuszkiewicz J., M. IGiPZ PAN, Warszawa, 2008.

Richling A., Ostaszewska K. 2006, „Geografia fizyczna Polski”, PWN Warszawa.

Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim. Raport wojewódzki za rok 2022

Stan środowiska w województwie dolnośląskim. Raport 2020. Wrocław, 2020

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Boguszków-Gorce, przyjętym Uchwałą Nr XIX/124/16 Rady Miejskiej w Boguszowie-Gorcach z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie uchwalenia Pierwszej Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Boguszków-Gorce

Szczegółowa mapa geologiczna w skali 1 : 50000, arkusz Wałbrzych, Ihnatowicz A., Awdankiewicz H., Ciszek D., PIG, Warszawa, 2016

Szczegółowa mapa geologiczna w skali 1 : 50000, arkusz Kamienna Góra, Ihnatowicz A., Cymerman Z., Awdankiewicz H., Ciszek D., Badura J., PIG, Warszawa, 2017

Tryjanowski, P., & Łuczak, A., 2013, „Wpływ elektrowni słonecznych na środowisko przyrodnicze”, Czysta Energia

Khan, A., Anand, P., Garshasbi, S., et al. (2024). Rooftop photovoltaic solar panels warm up and cool down cities [Dachowe panele fotowoltaiczne powodują ocieplanie i ochładzanie miast]. *Nature Cities*, 1, 780–790

Wałbrzyskie tereny pogórnice po 15 latach od zakończenia eksploatacji węgla, Kosmaty J., *Górnictwo i geologia*, Tom 6, Zeszyt 1, 2011

Dane z portali internetowych:

- <http://beta.btsearch.pl/>,
- <http://dm.pgi.gov.pl/>,
- <http://geoportal.pgi.gov.pl/SOPO/aplikacja>,
- <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>,
- <http://www.psh.gov.pl>,
- <https://mapy.geoportal.gov.pl/>,
- https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/,
- <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/>;
- <https://geoportal.dolnyslask.pl/>.